

- * Адашгани бўри ер, алдангани эса...
- * "Чимилдик"да: Қочган қиздан сўраладиган тилхат
- * Японлар ҳам қарздорлар сафига тушиши мумкинми?
- * Буюк адиб Генрих Гейненинг энг сўнгги севгилиси

Туркистон

Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 2 июнь Чоршанба.
№ 42 (14233)

Япониянинг ташқи савдони ривожлантириш ташкилоти (JETRO) раиси Н.Хатакияма бошчилигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев билан учрашди.

JETRO дунёнинг кўплаб

риш, ташқи савдо бўйича махсус муассаса ташкил этиш каби қатор йўналишларда ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Учрашувда Япониянинг Ўзбекистондаги Фавкулотда ва

JETRO ВАКУЛЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

мамлакатларига ташқи савдо ҳажмини кенгайтириш, экспорт-импорт масалалари, шунингдек маркетинг хизмати кўрсатиш борасида кўмак бериб келади.

Учрашувда Ўзбекистон билан мазкур компания ўртасида ташқи савдо тизимини ривожлантириш, мамлакатимизнинг экспорт қувватини оши-

риш, ташқи савдо бўйича махсус муассаса ташкил этиш каби қатор йўналишларда ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Учрашувда Япониянинг Ўзбекистондаги Фавкулотда ва

Тошкентда "Дрезднер банк" ваколатхонаси очилди

Германиядаги "Дрезднер банк АГ" делегациясининг мамлакатимизга ташрифи давом этмоқда. Ташрифнинг иккинчи кунда банкнинг молия институтлари бош менежери Франц Зламал ва корпоратив институтлар вице-президенти Герд Крузе Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида бўлди.

Германиялик меҳмонларга мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлар, хусусан, банк соҳасида амалга оширилаётган тадбирлар ва хорижий ишбилармонлар билан ўрнатилган ўзаро манфаатли алоқалар тўғрисида сузлаб берилди.

Бугунги кунда мамлакатимизда ўттиз учта банк, жумладан, саккизта маҳаллий хусусий банк фаолият юритаётгани, уларнинг барчаси юртимиз иқтисодиётини ривожлантиришда фаол иштирок этиб келаётгани таъкидланди.

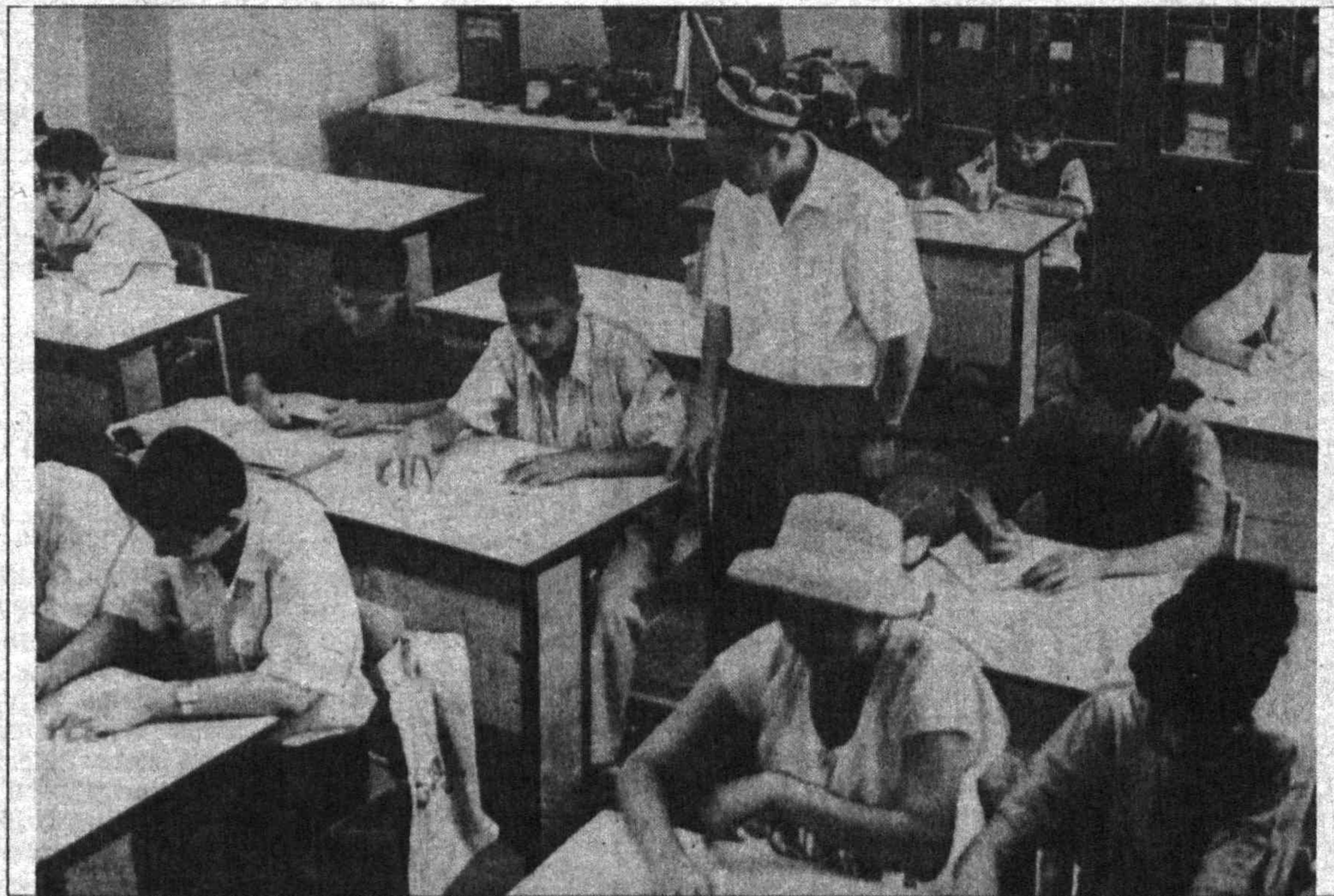
Германиялик меҳмонлар Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкида ҳам бўлди.

Учрашувларда ўзаро манфаатли алоқалар ўрнатиш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикрлашилди.

Шу кунги пойтахтимизда "Дрезднер банк АГ"нинг ваколатхонаси очилди. Очилиш маросимида сузга чиққанлар мазкур воқеа Ўзбекистон билан Германия ўртасидаги иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш борасида муҳим қадам бўлганини қайд этиб, ваколатхона икки давлатнинг банк-молия соҳасидаги ҳамкорлигини янада кенгайтиришга ҳисса қўшишига ишонч билдирди.

(ЎзА)

КОМРОН АВЛОД КАМОЛИНИ КЎЗЛАБ

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, қисқа давр ичида иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда жуда катта ютуқларга эришди. Истиқлол туфайли биз қайси тилда гаплашиш, қайси ғоя ва тарихга сийғиниш, қандай фикрлаш, ишлаш ва ҳатто қандай яшаш кераклиги бўйича кўрсатма берувчи шўро тузумидан халос бўлдик. Ўзбекистонни дунё таниди ва унинг илк мустақиллик кунлариданок жаҳон ҳамжамияти ташкилотларининг эшиги мамлакатимиз учун кенг очилди.

Миллий қадриятларимиз ва тарихимиз тикланди, дахрийликдан ўз динимизга қайтдик. Миллий бойлигимизни ўзимиз тасаруф қилишга эришдик. Энг асосийси - халқимиз ўзлигини англади, мустақил халқ ва давлатга айландик.

Маълумки, Ўзбекистон аҳолисининг 60 фоизга яқини 30 ёшгача бўлган ёшларни ташкил этади. Шу нуқтаи-назардан мустақил давлатимизнинг сиёсатида энг устувор йўналишлардан бири ёшларга ғамхўрлик қилиш, уларнинг баркамол авлод бўлиб етишиши учун барча шароитлар яратиш бўлиб қолмоқда. Мустақилликнинг илк кунлариданок "Ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги Қонуни, Вазирлар Маҳкамасининг "Болали оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтиришнинг чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори, "Соғлом авлод учун", "Қамолот", "Болалар" жамғармаларининг тузилиши, "Таълим

тўғрисида"ги Қонун ва кадрлар тайёрлаш миллий Дастурининг қабул қилинганлиги ёшларга ҳукуматимиз томонидан кўрсатилаётган ғамхўрликнинг ёрқин исботидир. Комрон авлод камоллини кўзлаб бугунги кунда Америка, Буюк Британия, Германия, Япония ва Франция каби дунёнинг энг ривожланган давлатларининг этакчи олий ўқув юрталарига 400 дан ортиқ иқтидорли ўзбек ёшлари ўқишга юборилди.

Юртимизда фаолият кўрсатаётган аксарият ёшларимиз ўзларининг таланти, билими ва меҳнат-севарлиги билан мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Бу ёшлар сиз билан бизнинг фарзандларимиздир. Бу ёшлар бизнинг келажагимиздир.

Энди ҳаётнинг ўзи огоҳ бўлиб яшашга, мустақиллигимизни кўз қорачигидек асрашга даъват этмоқда. Жамиятимизда кейинги вақтларда рўй берган баъзи салбий воқеалар бизнинг барча жабҳаларда эришган ютуқларимизни, халқаро миқёсдаги обрўйимизни ва юртимиз оёйишталигини кўраолмайдиган экстремистик ақидалараст, нияти бузуқ кучлар борлигини кўрсатди.

Евуз кучлар - мустақиллигимиз душманлари баъзи ёшларимизнинг гоёвий гўрлигидан, ҳали онги шаклланиб улгурмагандан фойдаланиб, уларни турли хил диний оқимларга бошламоқда, ёшлардан ўзларининг ифлос мақсадлари йўлида фойдаланишга уричмоқда. Ана шунинг

оқибатида узоқни кўра олмаган баъзи ёшларимизнинг миллатимизга ёт ғояларни ҳақиқат билиб, ақидапарастлик йўлига адашиб кириб кетиш ҳоллари учрамоқда.

Айни вақтда миллатимиз, давлатимиз мустақиллигига бефарқ бўлмаган ҳар бир инсоннинг дилини қаердан, нима учун пайдо бўлди бу ақидапарастлар ва улар кимлар, мақсадлари нима эди, деган савол қийнамоқда.

Очигини айтганда, бундай оқимларнинг аксарият аъзолари ислом дини ниқоби остида ташкил этилган ҳар хил диний уюшмаларнинг моҳияти ва мақсадларини англамасдан кириб қолган адашган ёшларимиздир. Булар ҳам сиз билан бизнинг фарзандларимиз, укаларимиз ва жигарларимиздир.

Президентимиз Ислам Каримов айтганларидек "Биз ёшларни ҳеч кимга бериб қўймаймиз, уларни ўзимиз тарбия қиламиз, вояга етказамиз. Чунки улар мустақил Ватанимиз, эрксевар халқимизнинг порлоқ келажаги учун меҳнат қиладилар", - деган сузларининг мазмунини теранроқ англайдиган бўлсак, ҳақиқатан ҳам, ёшларимизнинг келажақ тақдирини учун биз барчамиз бевосита масъулмиз. Ёшларимиз эса мамлакатимизнинг келажаги учун масъулдирлар.

Мадомки шундай экан, адашган ёшларимизнинг ақидапарастлик гирдобига тушиш сабаблари ва уларни бу ҳавфли йўлдан қайтариш йўллари ҳақида жиддий ўйлаш лозим деб ҳисоблаймиз.

(Давоми 2-бетда)

КОМРОН АВЛОД КАМОЛИНИ КЎЗЛАБ

(Давоми. Аввали 1-бетда)

Ҳар бир миллат, халқ ўзининг тили, дини, этиқоди ва миллий қадриятларига эгадир. Агар миллий қадриятларнинг ҳар бир элементи кўпчилик томонидан тан олиниб, ҳаёт ва тарих синовидан ўтмас экан, у инқирозга маҳкумдир.

Лекин, бизнинг ҳаётимиз ва турмуш тарзимиз инкор этган, умуммиллий манфаатларга мос келмаган гоёлар, ақидалар, тартиблар ва қоидалар баъзи бир гуруҳларнинг манфаатларини юзага чиқариш йўлида қайта-қайта бизнинг онгимизга, турмушимизга тикиштирилишига ҳаракат қилиниши ақидапарастликнинг бир кўринишидир.

Миллат ва халқ томонидан инкор этилган тушунчаларнинг, гоёларнинг алоҳида тор доирадаги кишилар томонидан мутлақ ҳақиқат деб қаралиши - бу ақидапарастликдир, уларни тарғиб қилувчилар эса ақидапарастлардир. Ақидапарастлик пайдо бўлишининг асосий сабабларидан бири - ҳар қандай жамиятда ўз манфаатини миллат, халқ ва давлат манфаатидан устун қўядиган бир ҳовуч бузғунчи одамлар тоифаси топилишидир. Улар ўз манфаати йўлида ҳеч нарсадан қайтмайди. Бу тоифадагилар учун шахсий манфаат ҳамма нарсадан юқоридир. Бу тоифадаги одамлар учун миллий гуруҳ ва Ватан туйғуси тушунчалари бегонадир. Уларнинг асосий мақсади ҳокимиятга чиқиш ва шахсий бойлик орттиришдан иборат.

Ақидапарастлар учун ҳар қандай йўл билан бўлсада ўз сафларини кенгайтириш энг асосий масала ҳисобланади. Бу мақсад йўлида улар ҳамма нарсасига тайёр. Ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмайдиган, ҳеч қасрда ишламайдиган, сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан у қадар саволли бўлмаган гўр ёшлар, манкурт кишилар гуруҳи улар учун ноёб топилмади. Чунки бу тоифадаги одамлар чуқур мулоҳазага эга бўлмаганлиги учун ҳар хил ақидалар, оқимлар таъсирига тез берилади.

Ҳўш, ақидапарастликнинг олдини олиш мумкинми? Албатта мумкин! Қандай қилиб деган саволга эса Президентимизнинг "Ғоя қарши фақат ғоя, фикрга қарши фикр, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш керак" деган сўзларини ҳаётга тадбиқ қилиш билан жавоб бериш мумкин.

Юртбошимизнинг адашиб қолган ёшларимизни биз кечирамиз,

деган сўзларидан кейин авф сўраб, ҳуқуқ-тартибот органларига мурожаат қилаётганларга агар разм солсак, деярли ҳаммаси она сути оғзидан кетмаган, ҳали онги шаклланиб улгурмаган ёшлар. Шунинг учун ёшлар тарбияси, уларнинг дунёқарабини шакллантириш билан жиддий шуғулланишни давр талаби деб билишимиз керак.

Бизнинг фикримизча, ёшларимизни ҳар хил бало-қазодан асраш, ақидапарастлар таъсиридан сақлаш учун комрон авлод камолини кўзлаб қуйидаги ишларни амалга ошириш лозим деб ҳисоблаймиз: Меҳнат, ижтимоий таъминот ва бошқа тегишли вазирлик ва идоралар, "Комолот", "Соғлом авлод учун", "Маҳалла" жамғармалари иштирокида кенг қамровли - Ёшлар бандлиги Дастурини ишлаб чиқиш лозим.

Бу дастурда:
- жойларда маънавият, маърифат ва тарғибот марказларининг ишларини тубдан яхшилаш, ёшлар билан доимий равишда ишлайдиган бўлимларини ташкил этиш;

- ишсиз юрган ёшларни иш билан таъминлаш тадбирлари;

- маҳаллаларда, мактаб ва олий таълим ўқув юртларида ёшлар ўртасида давлатимиз иқтисодий ва ижтимоий сиёсатининг асосий йўналишлари ва мақсади, ислом дини, ислом фундаментализми, халқаро миқёсда мавжуд ҳар хил диний оқимларнинг мазмуни ва моҳиятини очиб берадиган мавзуларда кучли ғоявий тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бориш;

- мактабларда ва олий ўқув юртларида турли хил тўғарақлар ишини тубдан жонлантириш;

- мактаб ва олий таълим даргоҳларида ёшларни спортга жалб қилиш билан жиддий шуғулланиш каби тадбирлар ўз аксини топиши лозим.
Бундай ҳисоблаб кўрсак, XX аср поёнига етишига ҳам санокли кунлар қолмоқда. Президентимиз таъкидлаганларидек, XXI асрда "Эркин фуқаро - онгли яшайдиган, мустақил фикрга эга бўлган шахс маънавиятини камол топтириш бизнинг бош миллий ғоямиз бўлиши зарур" - деган вазифани бажариш учун ғоявий ва руҳий қалби пок, иймон-этиқоди мустаҳкам, билимдон ва жасур, салоҳиятли ёшлар билан янги асрга қадам ташлаш бугунги куннинг энг долзарб масаласидир.

Одил Ҳамроев,
иқтисод фанлари номзоди
(ЎЗА)

ИНСОН ТАБИАТ ФАРЗАНДИ

Атроф-муҳитни асраш, табиатни эъзозлаш, экология бузилишининг олдини олиш жамият равиши учун муҳим аҳамият касб этиши Республика сув ҳўжалиги қурилиши Давлат концернида ўтказилган тадбирда яна бир карра таъкидланди.

Германиянинг Гёте институти Оролни қутқариш халқаро фонди GEF агентлиги ва Республика табиатдан оқилона фойдаланишда жамоатчилик фикрини шакллантириш бўйича миллий маркази ҳамкорлигида ўтказилган ушбу тадбирда барчанинг диққат-этибори минтақамизда табиатни асраш, экология бузилишининг олдини олишга қаратилди. Германиялик мўйқалам устаси Клаус Штек ва ҳамюртимиз Вячеслав Муромцевнинг плакат ва карикатура кўргазмалари ҳам айнан мана шу мавзуда эди. Тадбирда Қозғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон республикалари табиатдан оқилона фойдаланишда жамоатчилик фикрини шакллантириш марказлари вакиллари ҳам иштирок этишди.

Рўзи БОЙ

ЁШЛАР ВА СПИД

Вилоят "Қамолот" жамғармаси ташаббуси билан Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти ҳамда Қарши Давлат университетида талаба ёшлар ўртасида "Эшитинг, ўқинг, яшанг" мавзуида семинар ўтказилди. Унда СПИДга қарши кураш маркази бўлим мудири О.Пардаев ва вилоят тери-таносил

касалликлари диспансери бош ҳакими ўринбосари Б.Бердиевнинг ҳасталикнинг олдини олиш учун олиб борилаётган ишлар хусусидаги маърузалари тингланди. Семинар йиғилиши талаба ёшларнинг савол жавоблари билан янада мазмунли ўтди.

С.НОРМУРОДОВ

Буюк француз адиби Эмиль Золя хурофот ҳақида шундай дейди: "Хурофот хавфли нарсаси, унга йўл беришнинг ўзи маълум даражада қўрқоқлик аломати. Унга чидашнинг ўзи — калтабинлик билан умрбод тотувликда яшаш ва ўрта асрчилик зулматини қайта тиклаш дегани эмасми? Хурофот кишини ожиз қилади, ақлдан оздиради".

Тожикистоннинг Жирғатол туманидаги хунрезликка қўл урганлар, XX асрнинг охирида ўрта аср давлат тизимини — халифаликни тиклашни ҳаёл қилган ва ўзларини Ислом лашкарлари деб ҳисоблаган кимсалар ақлдан озган хурофот бандалари эмасми? 130 йилдан кейин насиб этган эрк ва озодлик шабадаларини ҳис этмаган, қабиҳ ниятлари йўлида ўз халқини қонга ботиришни мақсад қилган, кўзи ва қалби сўқир кимсаларни нима деб аташ керак?

Агар уларнинг тарихдан озгина хабарлари бўлганида эди, юртимизнинг неча минг йиллик кечмишида дин пешвоси томонидан бошқарилган бирорта ҳам теократик давлат бўлмаганлигини билган бўлар эдилар. Ислом дини ҳамиша бизда халқни ахлоқий ва маънавий жиҳатдан тарбиялов-

терпол томонидан қидирилатган Тоҳир Йўлдош ва унинг ҳамтовоғи Жума Намангоний каби каллакесарлар айнан нима учун Тожикистон муҳолифати тасарруфидоғи ҳудудда эмин-эркин қурол орқалаб юрибди? Ким уларга ош-нон берапти? Ким уларнинг чўнтагига садақа ташлаб турибди? Эртага улар пайт пойлаб бизнинг ҳудудимизга ўтишга уринмайди, деб ким кафолат беради?

Ҳўш, Тожикистон ҳукумати ўзларини "Ислом лашкарлари" деб атаган бу тўдадан беҳабарми? Йўқ, хабари бор эди. Аммо бу кишлоқлар Бирлашган тожик муҳолифати назорати остида эмиш. Гўё бу ҳудуд бошқа бир "давлат".

Маълумки, тожик муҳолифати раҳбарлари яқинда миллий ярашув комиссияси фаолиятида қатнашишдан воз кечдилар. Тожикистон ҳукуматида бир қанча оғир талаблар қўйдилар. Жумладан, Бирлашган муҳолифат кучлари кўмондони Мирзо Зиёевни мудофаа вазири этиб тайинлаш, давлат ҳокимияти органларидан 30 фоиз жойини муҳолифат вакилларига ажратиш ва энг муҳими, 2000 йилда ўтказилиши лозим бўлган парламент сайловларини шу йилиёқ ўтказиш талаб этилмоқда.

ХУРОФОТ БАНДАЛАРИ

Илм ва хурофот азалдан бир-бирига душман бўлган. Илм йўқ жойда хурофот ва ақидапарастлик дунёга келди. Шунинг учун ҳам буюк алломалар бу илпатга қарши аёвсиз курашганлар, ўз асарларида уларни нур ва зулматга қиёслаганлар.

чи куч бўлиб келган. Оммани тоифаларга бўлиб, бир-бирига қарши қўйиш, бир-бирини ўлдиришга ундаш қайси бир динга, инсонийлик ақидаларига тўғри келади?

Хурофот бандалари кўпроқ ҳали онги шаклланимаган ёшларни тузоққа илинтирадилар. Дин асослари, Қуръонни ўқиш, намозни ўргатиш баҳонасида уларнинг бошларини айланитиб, аста-секин ҳокимиятни қуролли кураш йўли билан эгаллаш ва ислом тузумини ўрнатиш ғояларини сингдирадилар. Истиқлол туфайли аҳолининг турли қатламларида диний қадриятларга нисбатан ортган қизиқишни муттаҳамлик билан суиистеъмол қиладилар. Уларнинг яширин ташкилотлари ўргимчак тўрига ўхшайди. Бу тўрига тушган "ўлжа" осонлик билан чиқиб кета олмайди. Жирғатол туманида ваҳшиёна қатл этилганлар ҳам ана шундай адашган, балки кечроқ кўзи очилган ўзбек ёшлари эди.

Афсуски, бу ўринда "айрилганни бўри ер" деган нақлни ишлатишга тўғри келади. Ўзбекистон Президентининг оммавий ахборот воситалари вакиллари билан бўлган ҳар бир учрашувда "Огоҳ бўлинг, одамлар! Огоҳ бўлинг ёшлар!" деган мурожаатларида чуқур маъно борлигини рўй берган фожеалар яна бир бор исботлайди. Юртимизда бўлаётган бунёдкорлик ишларига қўшилмай, мамлакатимизнинг асл йигитлари каби хориж дорилфунунларида таълим олмай, минглаб ёшларимиздек ишбилармонлик билан шуғулланмай, оиласига, юртига нафи тегмай, тоғу тошда тентираб на ётарида, на овқатида ҳузур-ҳаловати бор айрим адашган ёшлар мисолида ҳамюртларимизга яна бир бор давлатимиз раҳбарининг сўзларини эслатиб "Огоҳ бўлинг", дегимиз келади. Ҳўш, бундай тентираб хом ҳаёл қилиб юрган ёшлар қайси шаҳардан, қайси маҳалладан? Наҳотки, ота-онаси, қариндош-уруғлари уларнинг қарералигини билмаган. Наҳотки улар қўлга қурол олиб, Ватан ҳимоясига эмас, балки унинг эркини ўғирлашга, тинчлигини бузишга уринаётганини сезмаган бўлсалар? Бундай ота-оналар қалбларини ўртайдиган фарзанд доғи ана шу кечирилмас хатонинг аччиқ мевасидир. Бошқа ота-оналар ҳам бундан кеч бўлмасдан, вақтида тегишли сабоқ чиқарсинлар.

Яқинда Россия телевидениеси Тожикистоннинг Жирғатол туманидаги воқеалар рўй берган кишлоқларни кўрсатди. Қатл этилганларнинг умумий қабри, соч-соқоли ўсган, тиш-тирноғигача қуролланган жангарилар, юз-кўзлари беркитилган, ҳадиқсираган аёллар... Гўё бошқа бир асрга, бошқа бир дунёга бориб қолгандайсиз. Бўйнига тавқи лантани илган Тоҳир Йўлдош, Жума Намангоний каби ақидапарастлар томонидан ўн саккиз нафар йигитнинг шафқатсиз ўлдирилиши ва жасадларининг мусулмончилик қоидаларига мутлақо амал қилмай, кўмиб ташланиши инсонийликнинг қайси ақида-сига тўғри келади?

Бизни, халқимизни қуйидаги саволлар безовта қилади: 16 февраль воқеаларида айбланаётган, Ин-

Охирги талабнинг моҳияти ўз-ўзидан равшан. Турмуш қийинчиликларида азоб чекаётган халққа озгина ун, ёғ, шакар улашиб, бир қоп пуч ваъда берсангиз бас, истаган номзодингиз учун овоз беради. Шу тариқа парламентда кўпчилик ўрин олиб, осонгина ҳокимиятни эгаллаш мумкин. Зотан, тожик муҳолифатининг асл нияти ҳам шу. Муҳолифат раҳбари жаноб Саидабдулло Нурий қўшни мамлакатда икки ой "даволаниб" қайтганидан кейин бу талабларни қўйганлиги ҳам кишини ўйлантириб қўяди...

Жаҳон матбуоти диний ақидапарастлик кейинги пайтда хатарли тус олганлигини айтиб, бонг урмоқда. Жазоир, Кашмир ва Афғонистондаги хунрезликлар, турли мамлакатларда амалга оширилаётган террористик ҳаракатлар бу фикрни тасдиқлайди. АҚШ ва Европа мамлакатлари бу хавфга қарши жиддий кураш олиб бормоқдалар. Зеро, бу йўлда мамлакатларнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш, халқнинг жиғислиги, омманнинг сиёсий саводини ошириш билангина муваффақиятга эришиш мумкин.

Терроризм, диний экстремизмга қарши биргаликда кураш борасида муҳим қадамлар қўйилмоқда. 1998 йил 12 октябрда Ўзбекистон Республикаси, Россия Федерацияси ва Тожикистон Республикаси ўртасида имзоланган "Ҳар томонлама ҳамкорлик ҳақидаги декларация"да бундай умумий хавфга қарши курашда ҳамкорлик қилиш кўзда тутилган. Қуни кеча Ўзбекистон ва Тожикистон ҳайъатларининг Хўжанд шаҳридаги учрашувида терроризмга, диний ва бошқа экстремистик ҳаракатлар ҳамда нарқобизнесга қарши кураш борасида ҳукуматлараро битим имзоланганлиги айтилган бўлди. Аммо бу етарли эмас. Жаҳолатга ва хурофотга қарши кураш умумхалқ ишига айланиши керак. Агар биз маърифий, ҳуқуқий ва демократик давлат қуришни мақсад қилган бўлсак, энг аввало, оёғимизга кишан бўладиган ана шундай иллатлардан қутулишимиз керак. "Давлатни ақл-идрок билан бошқариш, халқ бошига тушган хавф-хатарни камайтириш ва бартараф этишдан иборатдир", - деб ёзади Ислом Каримов ўзининг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида" номли китобида. Мамлакатимизда бу йўлда собитқадамлик билан амалга оширилаётган тадбирлар барчамизга маълум. Хавф-хатарни камайтириш, мамлакатимиз тинчлик-осойишталигини таъминлашнинг муҳим шарти эса фуқароларимизнинг яқдрилиши ва жипслигидир. Биз ҳаётнинг ҳар бир жаҳасида фаол бўлсак, мустақиллик байроғи остида тараққиёт, бунёдкорлик, маърифат томон илдам қадам ташласак, иқтисодиётимизни мустаҳкамласак, жаҳон ҳам-жамиятидан муносиб ўрин эгалласак, хурофот бандалари ҳеч қачон бизнинг тинч ҳаётимизга, хавфсизлигимизга, ҳудудларимиз даҳлсизлигига таҳдид қилолмаслигига аминимиз.

Ҳошимжон МУРОДОВ,
Насриддин МУҲАММАДИЕВ

"ЖУРНИСТИК" газетаси иловаси. 1999 йил 2 июнь № 28

Будидан хотиржам бўл, ҳаммасига ўзим жавоб бераман. Сен фақат... ўзингни қўлга ол. Аялга сираям билдира қўрма. Мен билан бўлгандай иш бўлиб... Аялликнига эйлаб ешиб бордим. Рам рўйим бир ахвонда, бутун вужудим зирқираб оғрайди, қўнғилим

ХАЗОН БЎЛГАН МЎҲАББАТ

Сен билан истар-истамас хайрлашар эканман, қачон кўришамиз, дедим.

— Эртага кечки маҳал кўнғироқ қилиб айтаман, — деддинг жилмайиб. Хавотирланиб:

— Эсингдан чиқиб қолмайдими? — деб зўрга сўрай олдим.

— Йўқ, албатта сим қоқаман.

Уйга қираётганда кетма-кет кўнғироқ овозини эшитиб оёқ кийимимни ҳам ечмай, телефон гўшагини кўтардим. Афсуски, бу сен эмасдинг. Сенинг кўнғироғингни илҳақ бўлиб кутардим. Кўзимга на телевизордаги томоша кўринар, на газета, на журнал ўқиб вақтни ўтказа олардим.

Сенинг овозингни эшитиш мени қанчалар қувонтирар, ўзимда йўқ сунонар эдим. Соат миллари чиқиллаб тунги учни кўрсатарди. Эрта билан ишходим. Телефон гўша-Мен сени сўрадим, барча гиналарни тўфон урди, бироқ кўнғироқ қилишининг.

Гапира олмадим, га ёпишиб қолган қолдим. Сен ишхороқ қилишингни куняхотки бир дақиқа телефон орқали гап-тутақардим. Юрагимда умид учқунлари рангсиз хира чироқдай лип-лип ёнарди. Сени унутишга ҳаракат қилсамда, бунни эплай олмасдим. Барча ўйу сўроқлар, хаёллару орзулар барчаси сенга бориб тақаларди. Хаёллар билан сенинг уйинг олдида келиб қолганимни билмай қолибман. Сени кўролмасамда, сен босиб ўтган йўллардаги изларинг, ҳароратинг қолган кўча ва шу ерда узок тугамас сўхбатларимиз, бахтли онларимизни эслаб, анча енгил тортиб, кўнғилим таскин топарди. Шунда бирдан қулоқларимга сенинг хандон отиб қулишларинг эшитилди. Сен ва раҳбаринг бекат олдида гаплашиб турардинглар, мени кўриб, бепарво ҳозир бораман дедингу, яна анча узок сўхбатлашиб қолаётганинг ўзинга ҳам, унга ҳам сезилмасди. Раҳимини, аламинини билдирмасликка, сенинг олдинда уялиб қолмасликка, юзингга тарсаки тушириб, хайр дея кетиб қолмаслик учун тишимни-тишимга босиб, ўзимни қўлга олишга тиришардим...

Шунда сен келдингу бепарво бўлиб:

— Нега менга жаҳл қилияпсиз? — дея қовоғингни солиб олдинг...

Уйга келиб лоақал сизнинг кўнғилимни олиш, топталган, бурдалаб ташланган қалбимни юпатиш учун кўнғироқ қиларсан, деб ўйладим.

Бироқ совуқ телефон мум ютган эди...

Рисолат РАҲМОНОВА,
талаба

СЕВИШГАНЛАРНИ АРДОҚЛАЙДИГАН ҲАМ, ХОР ҚИЛАДИГАН ҲАМ РАШК

Британилик руҳшунослар тайёрлаган қуйидаги сўровномага тўғри жавоб берсангиз, рашк ботида ким эканлигингизни билиб олишингиз мумкин.

1. Агар севилинг ҳамкасб қизни ресторонга тушликка таклиф этса-у, сенга бу ҳақда ҳеч нима демаса, сен бунни қандай қабул қиласан?

А. "Ишдаги ишқ" бошланибди-да, деган фикрга келиб, жанжал кўтараман.

Б. Гап орасида "ҳамма нарсадан хабардор" эканлигини кистириб ўтиб, унга гапим қан-

дай таъсир этганини зимдан кузатаман.

В. У бу ҳақда гапиришни ёдидан чиқарибди шекилли, деб парво қилмай яшай бераман.

2. Кечки базда у сенинг энг яқин дўстларинг ёнидан кетмай, унга гап отиб, қулишиб турибди. Сен қандай муносабатда бўласан?

Давоми 6-бетда)

АЧЧИҚ, АНМО ТОТЛИ ҚИСМАТ

Газетанинг 26 май сонидида чоп этилган "Икки ўт ораси" деб номланган мақолани ўқиб, қалбимни қандайдир бир ҳаяжон ва ўйлов қамраб олди. Чунки ундаги Асрор ака қисмати меникига жуда ўхшаб кетаркан.

Мен Андижон вилоятининг Избоскан туманида яшовчи, хизмат тақозоси билан биз томонга келган Шухрат исмли бир йигитни севиб қолдим. Мен шунчалик қаттиқ севганимдан у йигитлик бурчини адо этиб бўлиб, ўз юртига кетиб қолгандан сўнг ҳам уни излаб бордим. Икки маротаба ҳам тополмадим. Кейинчалик билсам, уни ўз севган қизи бўлиб унга уйланмоқчи экан. Бунни эшитиб бу дунёга сизмай қолдим, мен учун севган кишини бошқасига уйланганини эшитиш, ўлим билан баробар эди.

Кейин эса ҳаммасини тушунишга ҳаракат қилдим. Уйлаб қарасам, севган кишининг бу дунёда борлигидан, бахтли яшаётганидан ҳам бахтлироқ бахт йўқ экан. Чунки сиз уни севганингиз билан унинг кўнгли бировда бўлса ҳаёт баттар азобга айланади-ку.

Мақтубимни ўқиб, мени тўғри тушунасанлар деб ўйлайман. Н.исмли қиз ҳам Асрорни чин дилдан севса, ундан воз кечишга узида куч топа олади. Келажакда у фақат ўзи учун порлаб турадиган юлдузининг соҳибаси бўлишга ишониши керак.

Х.М.,
Бекобод тумани

Негадир Наргизанинг кайфияти йўқ. Ўз-ўзидан жаҳли чиқиб борапти. Бир соатдан ортиқроқ ўтирди, нималарнидир ётиб хаёл сурди, ҳеч ўзига тушунолмай қолди. Нимадир аччиқ нарса — кўз ёшим билмайди, томоғига тиқилиб турибди. Биров урса тушиб кетадигандай, ёхуд ютиб юборадигандай. Онанинг олдида эркаланиб бориб ўтирди-да:

— Бугун Нози опамларникига бориб

ХИЁНАТКОР ПОЧЧА

келай, деди.

— Нима қиласан? Ўзи кунни кеча келиб кетувди. Унинг устига кун ботиб қолди.

— Соғиниб кетдим, бора қолай-деди чўзиб Наргиза.

Наргиза йўлда ҳиргойи қилиб опасиникига қандай етиб келганини сезмай қолди. Дарвозани тақиллатди.

— Ким у, деди поччаси дарчани оча туриб.

— Ассалому алайкум, менман. Опам бормилар, -ийманиб сўради Наргиза.

— Ҳозир келиб қолади. Ошга уннагандим қарашворар-

сиз, сизнинг кўлингиздан ҳам бир ош ейлик-чи.

Опасининг ошхонаси тоза-озода, идиш-товуқлар чиннидай ялтиратиб ювилган ва чиройли қилиб тахлаб қўйилганди. Опам қандай бахтли-я, эри уни севса, фарзандлари бўлса, машинаси тайёр, иши ҳаммаси жой-жойида. Мен ҳам бахтли бўлармиканман?..

Идишларга тўғраб қўйилган масалликлардан пиёзни олди-да, ёғи қизиб турган қозонга солди. Тўғралган сабзиларнинг орасида биттаси бутунча қўшилиб кетиб-

қилишини, кимни ёрдамга чақиришини билмас, қўли билан муштлаб, поччасининг кучоғидан чиқишга ошиқарди. Шу пайтда, хаёлига сабаби артаётган пичоғи келди. Келди-ю қиладиган иши нималарга олиб келишини ҳам ўйлаб ўтирмасдан (ўйлашга вақт ҳам йўқ эди. Бир томонда номус, бир томонда ҳаёт) поччасининг қорнига қандайдир куч билан пичоқни санчиб олганини ҳам билмай қолди. Бу пайтда қозондаги пиёз қоп-қора рангга

кирган, ўтинлар эса аламзада ёнарди.

Уша машғум воқеадан кейин дунё иккита етимча, битта бевага ва бир неча боши эгик бечораларга "бойиди". Энг аянчлиси бахтли бўлиши мумкин бўлган Наргизанинг пешонасига "қамалган" деган тамга босилди. Тамга уни қай қабоҳатларга ботириш-ботирмаслигини фақат худо билади, фақат худо...

Дилбар АРАЛОВА,
ТошДУ талабаси

Ушга кетган экан. Доликка телефон қилдим. Бир зунда етиб келди. Энди нима қиламиз? — кўрқув ишда қалтираб сўрадим ундан. —

СЎНГГИ ПУШАЙМОН...

Эҳтимол бу мактубни газетангиз саҳифаларида ёритмасиз. Лекин, дардим ичимга сигмай кетаяпти. Бировга айтолмайман. Бировдан гина ҳам қилолмайман. Ўзим қишлоқ қизиман, ёшим 18 да. Мактабни тугатиб, ҳаммамиз ҳар томонга ўқиш илинжида юрган дамларимиз. Ота-онамга бу ҳақда оғиз очган эдим, улар ўқишимни истамади.

Шундан сўнг уйдагиларим гимирлаб қолишди. Шаҳарда яшайдиган холам ҳам тез-тез келар, ойим билан нималарнидир устида узок тортишарди. Бунинг боиси бор экан, тез орада менга нон синдиришди. Мен эса ота-онамининг раёини қайтаролмадим. Кўп ўтмай холамнинг ҳовлисига келин бўлиб тушдим. Турмуш ўртоғим — Акромни ҳам мажбурлаб уйлантиришган шекилли, сал галатироқ эди. Мен билан деярли гаплашмас, бир ҳафтадан сўнг ярим кечада келадиган одат чиқарди. Бир кунни ҳовлини йиғиштираётсам эшик кўнғироғи жиринглаб қолди. Югуриб бориб очсам, чиройликина бир қиз турибди.

— Акром аканинг уйи шуми? — деди у.

— Ҳа, шу. Келинг, ичкарига киринг.

— Сиз кимлари бўласиз?

— Хотинлари...

У қиз менга бошдан-оёқ бир

разм солдида, хайр-маъзурни ҳам насия қилиб жўнаб қолди. Мен эса дарвоза олдида бир зум қараёт бўлиб қолдим. Кечкурун бу ҳақда Акром акамга гапиргандим, у галатироқ бўлиб қолди. Кечаси билан ухлай олмай, безовталаниб чиқди. Орадан ўн кунлар ўтгач кечкурун дарвозамиз кўнғироғи жиринглаб қолди. Аксига олиб уйда ҳеч ким йўқ, ҳаммалари меҳмонга кетишган эди. Бориб эшикни очдим. Қаршимда яна ўша қиз турарди. Уни уйга таклиф қилдим. Шу ерда кутишини айтди. Мен эса уни кўярда-қўймай уйга олиб кириб, меҳмон қилдим. Аксига олиб Акром акадан дарак йўқ. Шу кунни у қиз тонггача бизникида қолиб кетди. Мен эса аччиқ бир ҳақиқатни билиб олдим.

— Танишганимизга бир йил бўлди, — дея гап бошлади Лайло. — Аввалига дўстона муносабатда эдик. Бу муносабатларимиз тезда узгарди.

Фақат илтимос, сиз хафа бўлманг, Акром акани мажбурлаб уйлантиришган. Биз бир-биримизни яхши кўрамыз. Бир кунни биз қис-туйғуларимизни жиловлай олмадик. Бўлар иш бўлди, мен йиғладим, у тез орада совчи юборишини ва тўйимиз бўлишини айтиб, юпатган бўлди. Анча вақт қараёт бўлиб юрдим. Нимагадир кўнғилим гаш эди. Совчилардан дарак бўлмади. Акром ака билан яна бир-икки бор учрашдик. Шунда мен ўзимдаги аллақандай ўзгаришни айтгандим, у бошини ушлаб жим қолди. Сўнгра "Бу ҳақда ҳеч кимга чурқ этма, ота-онамни кўндир-волай, ҳаммаси яхши бўлиб кетади", деб жўнаб кетди. Мана бир ойдирки, дараклари йўқ, қорнимда эса уч ойлик ҳомилам бор. Шунинг учун Акром акани олдида келувдим, ўзи ҳал қилсин деб.

Лайло хўнграб йиғлаб юборди. Мен ундан нафратланишимни ҳам, юпатишимни ҳам билмай қаловланиб қолдим. Мен ҳам бахтсизлигимдан ўксиниб-ўксиниб йиғладим. Гира-шира тонгда бу хонадонни бир умрга тарк этдим. Ота-онам мени кўриб кўрқиб кетишди. Атрофимда гирди-капалак бўлишди. мен ҳамма гапни айтиб бердим. Орадан бир йил ўтгач, ҳамшираликка ўқишга кирдим. Ўқини тугатгач, қишлоғимизда очилган шифохонага ишга кирдим. Ота-онам мени яна қийин-қистовга ола бошлашди. Мен эса ўзим билан бирга ишлайдиган ҳамкасбимни ёқтириб қолгандим. Унинг ҳам ҳаёти меникига ўхшаш эди. Шу йигит билан турмуш қурдим. Ҳаётим изга тушиб кетди. Фақат 18 ёшлигим юрагимда бир доғ қолдирди. Ўн саккиз ёшга қадам қўётган қизларжон! Эҳтиёт бўлинг! Ота-онамининг қариндоши экан деб, кўрмасдан, билмасдан тегманг! Сўнгги пушаймоннинг фойдаси йўқ!

МУСЛИМА,
Сурхондарё вилояти,
Денов тумани.
Оққа кўчирувчи Хонбиби ҲИММАТ қизи

СЕВГИДАН ТУГИЛДАН САНЪАТ

(Маниқли санъаткор Раъшан ЖУРАЕВ билан суҳбат)

— Илк муҳаббатни ҳаётигизда қачон учратгансиз?

— Санъат институтига кираётган чоғимда учратганман. У қиз билан олийгоҳга бирга имтиҳон топширганмиз. Лекин ўқишга кира олмаган. Шунда жуда қувонганман, чунки, буюк актриса бўлиб кетиб бизни писанд қилмай қўямасин деганман-да. Барибир у маданият техникумига кириб ўқиди. Ҳозирда "Ёшлар" радиоканалида мусиқа муҳаррири бўлиб хизмат қилади. Гузалхон — сеvimли ёрим, фарзандларимнинг онаси.

— Раъшан ака, сизнингча севгининг пайдо бўлиш вақти бўладими?

— Инсон қачонки бир-бирини сўзсиз тушунса, бир-бирига меҳр кўзи билан қарай бошласа ана шу севгининг ёғдуси кўпинча муҳаббатга айланади.

— Биринчи муҳаббат кўпроқ сама-

расиз бўлади дейишади, бунинг сабаби нимада деб ўйлайсиз?

— Бунинг сабаби менимча иккала севишганларнинг кўпроқ ёш жиҳатидан тенг бўлганликларида бўлса керак. Биринчи муҳаббат аксарият мактаб даврида пайдо бўлади. Баъзан йигитлар хизматга кетади, қизлар бошқасига турмушга чиқади. Ўқиш, иш дегани бор...

— Муҳаббат буюк қудратга эга эканлигига ишонасизми?

— Жуда ҳам. Ҳаётий тажрибам бунинг кўп бор исботлади.

— Севиб яшаш осонми ёки севилиб яшаш?

— Менимча, ҳам севиб, ҳам севилиб яшаш керак. Дунёда севиб яшаш қийин, севилиб яшаш ундан-да.

— Сизнингча қиз билан йигит дўст бўлиши мумкинми? Баъзан бундай дўстликнинг охири севги дейишади?

— Бу дўстликка тўғри қарайман. Лекин аксарият ҳол-

ларда бу дўстлик албатта, севги билан якунланади-да. Мен ўз кўрганларимдан келиб чиқадиган бўлсам, камдан-кам ҳоллардагина бу — дўстлик бўлиб қолиши мумкин.

— Аслида дўстлик кучлими ёки муҳаббат?

— Аслида иккаласини ҳам баробар деб ҳисоблайман. Ҳақиқий дўстлик, ҳақиқий муҳаббат билан бир хил бўлиши керак.

— Оилада севгисиз бахт яратиш мумкинми?

— Мумкин. Бир-бирини тушуниб, ёқтириб, ҳурмат қилиб ҳам яшаса бўлади.

— Севги билан рашк чиқиша оладими, қайси бири голиб бўлиши керак?

— Ҳар доим ҳам севги голиб бўлиши керак. Лекин, севган одам албатта рашк қилиши табиий. Рашкни севган одамнинг тушуниши зарур. Уни севадики, бошқалардан қизганади.

— Сизнингча, оилада ким рашк қилгани маъқул, эркакми ёки аёл?

— Оилада эркак рашк қилгани маъқул. Аёлники ҳам маъқул, меъёрида бўлса. Чунки рашк севгидан туғилади.

— Сир бўлмаса, келин-ойимиз сизни рашк қиладиларми?

— Албатта. Рашк қилмаса яхши кўрмаган бўлади. Рашк қилади ҳам, тушунади ҳам. Чунки, Гузалхонга тўйдан аввал айтганманки: "Мен санъ-

аткорман. Сиз мени ҳаётдаги ёрим бўлсангиз, мени саҳнада бешта-унта "ёрим" бўлиши мумкин, шунга чидайсизми?" деб. Ушанда Гузалхон: "Ҳа, чидайманда; ахир санъаткорсиз-ку", дегандилар. Ҳозир шу гапларига кўп аттанг қилиб юрибдилар.

— Энг буюк севгингиз кимга нисбатан деб ўйлайсиз?

— Албатта энг буюк муҳаббатим 10 фарзанд, 38 неваранинг онажониси — Онажонимга. Мен ҳаммаша онамни севиб ардоқлашга, уларни дуоларини олишга ҳаракат қиламан.

— Холисона баҳо бериб, ҳақиқий севгини бугун неча фоиз дея оласиз?

— Ҳозир бўлса 10-20 фоиз бордир. Яна билмадим, бу менинг ўз фикрим.

Хуршид ҲАСАН
суҳбатлашди

умрининг дастлабки давридаги кўп шеърлари севиклиси Амалияга бағишланган бўлиб, уларда армону хижронлар, фироқлар қийноғи куйланади.

Хайриддин Салоҳ таржимасида унинг шеърлари шундай жаранг-

га муҳаббатининг манбаи шоир қалбидаги севгида эди. Бемор Гейне Камилла Сельдень исмили узидан жуда ҳам ёш қизни севиб қолди. Гейне сўнгги бор муҳаббат арши аълосида юрган дамларида шундай сатрларни битган эди:

керак, деб ўйлайман. Шунинг учун эртага келиб овора бўлмагин, яхшиси душанбада кел; ушанда ҳам агар бу ерда ишинг бўлса. Аммо сени кўрсам бағоятда хурсанд бўламан. Сен ҳаётим кузининг сўнгги гамнок гулисан! Энг суюкли кишимсан!"

"... Мен тунни ёмон ўтказдим. Ўлиб қолсам керак, деб ўйлагандим. Ҳозир ҳам тилим калимага келмаётир.

Оғриқдан тишларимни гижирлатиб бўлса-да куламан, телба бўлиб қолсам керак. Мен ҳамон бош оғриқдан азобланмоқдаман. Эртага (чоршанбада) тузалиб қолсам керак. Ушандан сўнг (пайшанбада) сени кўриш бахтига мушарраф бўламан.

Мен сени учратиш бахтимни топдим деб қувонган чоғимда хасталик устимдан куляпти.

Сенинг гузал қадди-қоматингни ўпаман, афсуски ҳаёлан холос."

"... Ҳамон оғриқлар гирдобида эзилапман. Ўнг қовоғим ҳам худди чап томондагидан ўрнак олгандай очилмаяпти. Аммо мен сени жуда-жуда севаман, сен ҳақингда тинимсиз ўйлайман, менинг қалбим!

Менинг яшагим келади. Хасталиклардан фориғ бўлиб, сенинг бағрингда юргим келади... Яхшиямки ҳаётда сен борсан, муҳаббатим..."

Шундан сўнг Генрих Гейне кўп ўтмай вафот этади...

КУЗНИНГ СЎНГГИ ГҲЛИ

лайди:

Мени сева олмадинг ҳайхот!

Бунинг учун чекмайман фиғон.

Рухсорингга боққаним заҳот

Топгандайман тенгсиз армуғон.

Дудоғингда майли ҳар лаҳза

Менга ҳасад — рашк ўти ёнсин.

Фақат ундан эмайин бўса

Ва дилгинам жиндай юпансин.

Генрих Гейнега эллик ёшида бедаво дард илашди. Оғир фалаж хасталигига учраган шоир саккиз йил тушакка михланди. Аммо Генрих руҳан тетик, ҳаётни севарди. Беморлигига қарамай, тинимсиз ижод қилар, асарларини тўплаб китоб ҳолида нашр эттирарди.

Ҳа, яшагиси келарди, у гузалликни, нафосатни севарди. Ундаги ҳаёт-

Кимки сева биринчи дафъа,

Парвардигор эрур бегумон.

Кимки сева иккинчи дафъа,

У шубҳасиз ноумид, подон.

Мен шунақа подонларданман,

Тил учида гарчи куламан.

Юлдузлару, ой, қуёш билан

Куламану аммо ўламан.

Гейне Камиллани илоҳий қудрат билан севардики, бунинг унга аталган шеърларигина эмас, балки қуйида чоп этилаётган мактубларидан парчалар ҳам исботлаши мумкин:

"Тез кунда сени кўришим, манглайингдан ўпишим мумкинлигини ўйласам, яйраб кетаман.

...Бугун ҳам бошим зирқираб оғрияпти. Эртага ҳам азоблар исканжасидан қутула олмасам

Жаҳон адабиётида дурдона асарлари билан ўз муносиб ўрнига эга бўлган Генрих Гейне (1798-1856) унча узоқ умр кўрмади. У ҳаётида жуда кўп машаққатларга дуч келди. Унинг эркак даъват этувчи асарлари уша давр ҳукмдорларига манзур бўлмагач, қувгин қилинган. Гейне умрининг сўнгги йигирма беш йилини Парижда, гурбатда ўтказди. Шоир асарларининг асосий қисмини баҳор ва ёшлик, севги ва садоқат, гул ва булбул, осмон ва денгиз каби мавзулар ташкил этади.

Гейне биринчи муҳаббати — бадавлат амакисининг қизи Амалия васлига етиша олмаган. Шу боис,

Таносил касалликлари ичида сўзак энг кўп тарқалган. У эркаларда аёлларга нисбатан кўп учрайди. Биз куйида аёллардаги сўзак ҳақида фикр юритамиз.

Сўзакни аёл асосан шу касаллиги бор эркак билан жинсий яқинлик қилганда юктиради. Эркак касаллигининг ўткир даврида жинсий алоқа қилмайди. Касаллик сурункали дав-

нига қараб 2-3 ҳафтага чўзилиши ҳам мумкин. Сўзак жараёни пешоб чиқариш каналида бўлса, аёл касаллигини юктиргандан кейин тез орада унинг белгилари кўринади: сийиш вақтида оғриқ ва ачишиш сезгиси пайдо бўлади, тез-тез сийгиси келади. Агар гонококклар дастлаб бачадон бўйни канали шиллиқ пардасига жойлашган бўлса, йирингли суюқлик келади.

Сийдик-таносил аъзолари пастки қисмининг сўзак касаллиги. Сўзакнинг ўткир даврида сийдик чиқариш канали ёки бачадон бўйни, ё бўлмаса, иккаласи бир вақтда ёхуд олдинма-кейин яллиғланади.

Сўзакни кўзгатувчи микроблар бир неча ойлаб, ҳатто йиллаб пешоб чиқариш каналида

лага юқадими? Гонококк ҳомилага она қорнидалигида юқмайди. Аммо онда-сонда бу ҳолатни кўриш мумкин. Чақалоқ туғилганда онанинг туғиш йўлида унга касаллик юқиши мумкин. Бунда чақалоқнинг кўзи кўпроқ зарарланади (бленорей), касаллик жуда оғир кечади. Чақалоқнинг кўзи шишади, қизаради, оғрийд, ҳатто кўзидан йиринг оқади. Агар ўз вақтида даво қилинмаса, чақалоқ кўр бўлиб қолади.

Ота-оналар каттароқ қизларининг умумий аҳолига ҳам эътибор беришлари керак. Одатда хушчақчақ қизнинг сабабсиз маъюс бўлиб қолиши, бўшашиб лоҳас бўлиши, рангини олдириб, озиб кетиши, иситмалаши

СЎЗАК — ХАВЕРЛАЙ ХАСТАЛИК

рга ўтгач, унинг аломатлари аста-секин йўқолади. Энди бемор ўз касаллигини унутди. Худди ана шу даврда эркакдан аёлга сўзак юқади.

Сўзак узоқ давом этиши, оғир ўтиши, вақтида даволанмаса, айнақса аёллар учун ёмон асоратлар қолдириши билан хавфли. Аммо кўпчилик аёллар бу касаллик ҳақида кўп нарса билмайдилар, унинг юқиш йўлини, берадиган асоратларини яхши тушуниб етмайдилар.

Гинекологик касалликлар туфайли врачга мурожаат қиладиган кўпчилик аёлларнинг 55-60 фоизда яллиғланиш жараёни бўлади. Бу жараён билан оғирган аёлларнинг бир қисмида сурункали сўзак топилади. Бундан ташқари баъзи аёллар бефарзанд бўладилар, бунга ҳам сўзак асорати сабаб бўлиши мумкин. Эркакларда сўзак туфайли уруғ (сперматозоид) ишлаб чиқариш қобилияти бутунлай йўқолади ёки уруғлар ҳаракати суст, баъзан эса улар ўлик бўлади. Шунга кўра бундай эркалар бутун умрга бефарзанд ўтадилар.

Аёллар жинсий аъзоларидаги сурункали яллиғланиш жараёни асосан аёлнинг бўйида бўлишига имкон бермайди, унинг меҳнат қобилиятини пасайтиради.

Аёллардаги сўзак аломатлари эркалардаги сўзакдан фарқ қилади — аёллардаги сўзак аломатлари зимдан кечади. Касаллигининг ўткир даврида эса унинг белгилари намоён бўлади, аёллар бунга дарҳол эътибор беришлари лозим. Сўзак юққандан кейинги дастлабки кунларда беморда ҳеч қандай хасталик аломатлари сезилмасда, аммо бошқа кишига жинсий йўл билан касаллик юктириш мумкин.

Орадан бир неча кун ўтгач, сўзак белгилари кўрина бошлайди: беморнинг жинсий аъзоларида йиринг келади, қичишади, ташқи жинсий органлар юзаси қизаради, тез-тез сийди, сийганда ачишиб оғрийд (халқ ўртасида бу чакмазак деб юритилади).

Баъзи аёллар юқоридаги аломатлар пайдо бўлганда, буйрагим ёки қовуғим шамоллаган бўлса керак деб, бепарволик қилиб врачга вақтида бормади. Бу билан улар жуда катта хатога йўл қўяди.

Сўзакнинг ўткир ва сурункали турлари тафовут қилинади. Касаллик бошланганига 1,5—2 ойдан ошган бўлса, у сурункали турга ўтган бўлади.

Сўзакнинг яширин даври (жинсий алоқадан кейин то касаллик белгилари пайдо бўлгунча ўтадиган вақт) одатда 3-4 кун давом этади, баъзан эса бундан ҳам камроқ бўлади. Бундай бемор ўзини соғ деб билади ва бошқа кишиларга касаллик юктираверади.

Баъзан яширин давр аёлнинг умумий аҳолига, гонококкларнинг касаллигини авж олдириш қобилиятига ва сўзак жараёнининг дастлаб қаерда жойлашган

лиш мумкин. Агар бундай аёл жинсий алоқада тез-тез бўлса, аччиқ ва шўр нарсалар еса ва спиртли ичимликлар ичса, касаллик яна кўзгайди, жинсий алоқада эса эркакка ҳам юктиради.

Бачадон бўйни сўзакдан яллиғланганда қовуқ, думгаза атрофи оғрийд, шилимшиқ ва йирингли суюқлик келади.

Сўзакнинг ўткир босқичида бачадон бўйнининг пастки тешиги атрофида оч қизил эрозия пайдо бўлади. Сўзакнинг сурункали босқичида эрозия юзлари чандиқланиб, майда-майда бўртмачалар (фоликуляр эрозия) ва кистачалар пайдо бўлади. Шулар туфайли бачадон бўйни катталашиб, қаттиқлашади.

Туққан аёлларнинг баъзиларида қин бўйни йиртилиши натижасида қин йирилиб туради ҳамда уларда бачадон бўйни анча пастга тушгани туфайли инфекция бачадон бўйнига осон киради. Шунга кўра унинг яллиғланиши кўпроқ учрайди, чунки жинсий алоқада гонококк эркак уруғи билан бирга бачадон бўйнига ўтиши ва уни яллиғлантириши мумкин.

Чилла даврида сўзак касаллиги аёллар учун жуда хавфлидир. Чилла даврнинг 3-4 кунларида гонококк микробидан ташқари, бошқа микроблар ҳам таносил аъзоларининг юқори қисмига осон кўтарилади. Чунки янги туққан аёлнинг бачадон бўйни очик бўлади. Чилла даврнинг 7-8 кунли сўзакнинг ўткир босқичи авж олиши мумкин. Бу кўпинча оғир оқибатларга сабаб бўлади.

Агар бемор аёл уятчанлик қилиб, ўз вақтида врачга борма-са, борса ҳам унинг айтганларини бажо келтирмаса, сўзак микроблари юқоридаги аъзоларга кўтарилиб кетаверади.

Сўзак эркаларда ҳам учраб туради. Баъзан эркакда сўзак сурункали кечади-ю, лекин у ўзини соғман деб хотинига касаллик юктиради. Энди аёлда касаллигининг ўткир тури бошланади. Аёл эрига касаллигини қайта юктиради, эрда сурункали сўзак ўткир турга айланиб кетади. Эр хотини айблаб, жанжал кўтаради, ниҳоят оила ҳаёти бузилади. Аслида сўзак билан оғирган аёлларнинг 96 фоизи сўзакни эркакдан жинсий алоқа туфайли юктирган бўлади. Тартибсиз жинсий ҳаёт кечирадиган, нотаниш, тасодифий қишилар билан жинсий яқинликда бўладиганлар сўзакни тарқатадилар.

Сийдик-таносил аъзоларидаги сўзак тузалиб кетса, сўзак тўғри ичкадан қайта юқиши мумкин. Тўғри ичкада яшириниб олган гонококклар аёлнинг сийдик-таносил органларига қайтадан кириб олади. Шунга кўра мустаҳаб қилганда қўлни юқоридан пастга ҳаракатлантириб ювиш керак.

Ҳомиладор аёлдаги сўзак ҳоми-

ка билар сўзак аломати бўлиши мумкин.

Қиз боланинг ташқи жинсий аъзолари, қини ёки тўғри ичаги сўзакдан зарарланганда бўртиб, қизаради, қиндан ажралган суюқлик туфайли катта жинсий лаблар териси ёпишиб, шилимшиқ йиринг парда боғлайди. Жинсий аъзолар териси ва соннинг ички юзаси кўпинча қуриган йиринг билан қопланади. Она бунга бефарқ бўлса, бу жойлар экземага ўхшаш яра бўлиб кетади. Бундай қизлар оғриқдан оёқларини кериб юрадилар.

Қиз болаларнинг аввало қин даҳизининг сўзак бўлиб яллиғланиши даҳизининг яллиғланиши вестибулит, қиннинг яллиғланиши эса вагинит деб аталади. Бу аъзолар ўткир сўзакдан яллиғланганда шиллиқ парда шишиб, қизаради, яшил ажралма келади.

Сўзак сурункали кечганда яллиғланиш белгилари яққол кўринмайди, йирингли ажралма кам ёки бутунлай келмайди. Аммо шунга қараб, сўзак йўқ экан деб бўлмайди.

Қиз болаларнинг сийдик чиқариш канали ва бачадон бўйни ҳам сўзак туфайли яллиғланади: шиллиқ пардалари шишиб қизаради, йирингли ажралма келади. Сўзак жараёни қиз болаларда бачадонга камдан-кам ҳолларда ўтади.

Сўзак бўлган беморни даволаб бўладими? Шуни таъкидлаб ўтамизки, бемор врачга қанчалик эрта борса, шўнчалик тез тузалади (беморларни венеролог билан гинекологлар даволайди). Шунда ҳам бемор врачнинг ҳамма маслаҳатларига тўла риоя қилиши, дори-дармонларни охиригача олиши зарур. Сўзакнинг ўткир даврида даволаш курси ўрта ҳисобда бир ҳафта давом этади.

Шундай экан, сўзак касаллигига қарши курашда ҳам организмни чиқитириш катта аҳамиятга эга. Бунинг учун тоза ҳавода кўпроқ бўлиш, тўғри овқатланиш, кун тартибига амал қилиш, жисмоний тарбия билан шуғулланиш керак. Жисмоний машқлар организмни чиқитириди, мушакларга қувват беради, юрак, ўпка, меъда ва ичаклар ишини яхшилайди.

Баъзи аёллар сўзакнинг хавфли эканлигини тушуниб етмайдилар, бошқалар эса бу касалликдан жуда қўрқадилар, аммо эҳтиёт чораларини яхши билмайдилар. Баъзи аёллар врачга борганларида ўзларининг сўзак билан оғриб қолганларини эшитиб, ҳаётим тамом бўлибди, деб жуда тушқунликка тушадилар.

Яна таъкидлаб ўтамизки, сўзак бўлиб қолганда ҳеч тортинмасдан врачга бориб, яхшилаб даволаниш керак. Тўла даволанмасдан, касаллигини тарқатиб юрадиган беморлар қонун олдида жавоб берадилар.

**Э.ҚОДИРОВ,
Г. ЖАМОЛОВА**

Абу Али ибн Сино номидagi тиббиёт нашриёти Аёллар илмига бағишлаб, тиббиёт фанлари доктори, профессор Асолат Қодиоровнинг "Аёлларга ўғитлар" рисоласини чиқаришни режалаштирган

ЖИНСИЙ СОҒЛОМЛИКНИ ХОҲЛАСАНГИЗ

Сир эмас, кейинги пайтларда айрим "ишбилармон"лар мўмайгина даромад эгаси бўлиш илинжида бошқа давлатларда суратга туширилган ҳаёсиз видеокассеталарни сотиш билан машғул бўлаётир. Баъзан ойнаи жаҳон ва киносаҳналарда ҳам очик-ойдин иптим видеолавҳалар намоиш қилинмоқда. Бундай порнографик кинолар ёш авлод жинсий тарбиясига таъсир этмасдан қолмаса керак? Умуман беҳаё кинолавҳаларнинг болалар тарбиясига таъсири қай даражада?

**С.ТОШҚУЛОВ,
Келес**

Муштарий саволларига шифокор Ўктам Муҳаммад МУРОД жавоб беради

Биринчидан, бола ҳеч қутилмаганда барвақтроқ, яъни қусурли фикрлар оғушида тезроқ вояга етади.

Иккинчидан, бола тасаввурида порнографияда тасвирланган ҳар қандай лавҳа ҳам асл жинсий муносабатдек бўлиб туюлади. Бачабозликка мойиллик, қизларда вафлизимга интилиш каби жирканч ҳолатлар ҳам шунинг натижасидир.

Учинчидан, ўсмирлар гиперсексуаллиги ҳолати, яъни вояга етган йигитлардаги безовталантирувчи туйғуларнинг қучайиши оқибатида ўзлигини идора қила олмай қолган ёшлар номусга тегиш, зўрлаш каби жиноятларга беихтиёр қўл уришлари мумкин. Табобатда ўсмирлик даврини бошдан кечираётган ёшларда порнографик лавҳалар ҳеч бўлмаганда онанизмга ва зоофилияга ружу қўйишга олиб келиши мумкинлиги аниқланган.

Жинсий тар- **Суракан эҳтиётсиз** бияга салбий таъсир кўрсатиш нафақат порнографик лавҳалар таъсирида, балки кўрқинчи, даҳшатли фильмларни кўриш орқали ҳам бўлар экан. Садистлар, яъни жуфтини уриб қийнагандан сўнггина алоқадан лаззатланувчи кишилар некрофиллар, яъни мурда билан жинсий муносабатда бўлишга интилувчиларнинг аксарияти ёшлигидан "ужас" туркумидаги фильмлар таъсирида ўсиб-улғайганликлари ҳақида амриқолик руҳиятшунослар кузатувлари мавжуд.

Қолаверса, охириги пайтларда экранларда кенг ўрин олган "сеҳрли тампонлар", яъни "ОБИ", "Тампакс" каби қатор беҳаё рекламалар ҳам эркак кишиларда нохуш кайфият пайдо этиб, жинсий муомалага бўлган иштиёқини анча сўндириши, шак-шубҳасиз. Бундай салбий ҳолатларга йўлиқмаслик учун ҳар хил беҳаё фильмларни томоша қилишдан тийилмоғимиз фойдадан ҳоли бўлмайди.

Ўтмишдаги "Хавос ул-ашё", "Лаззат ун-нисо" каби қатор рисолалардаги мураккаб ўғитлардан кенг кўламда қандай фойдаланиш мумкин. Умуман ҳозирги кунда жинсий ахлоқ асосларини мукамал ўз ичига қамраб олган бирон-бир шарқона қўллашма мавжудми?

**Н.АБДИЕВ,
Муборак**

"Хавос ул-ашё", "Лаззат ун-нисо" ва "Висол лаззати" каби қатор рисолалар ўз даврида ўта қадрланганлиги шубҳасиз. Аммо бу рисолаларнинг аксари ўғитлари давр ҳукмдорлари, шоҳларга мослаб ёзилган. Мисол учун "Хавос ул-ашё" рисоласидаги "Санонинг хосиятлари" деб аталган бобда куйидаги маслаҳатлар ёзилган: "Агар сано наввот билан ейилса сезгиларни бақувват қилади. Агар қўй сути билан ичилса шу даражада қувват бағишлайди."

Маълумки, сано табобатда кучли сурги дориси сифатида ишлатилади. Демак, бу маслаҳатларни ёзган табиб, ўз шоҳидаги мижоз сустиги сабабини қабзиятдан, яъни саройда кўпроқ ёғлиқ, кучли таомлар истеъмол қилишлик, кам ҳаракатлилик натижасидаги ич қотишдан келиб чиққан дея ҳисоблаган ва айнан подшоҳ учун тўғри тadbир қўллаган. Зеро, ичнинг равон юриши эрлик безидаги қон айланишини меъёрида сақлайди. Шундоқ ҳам овқат ҳазм қилиши яхши бўлган кишиларнинг сано қўллаб, аксинча, ичи кетиб, анча кам қувват бўлиб қолганлигининг кўп гувоҳи бўлганмиз. Шунингдек, ушбу рисолада сунбул томирини талқон қилиб истеъмол қилиш ҳам фойдали эканлиги битилган. Ҳиндлар мавсига деб атайдиган бу томир — олтин-илдиз ёки женшен ўсимлигидир. Ушбу тўқима ривоят ҳам оддий қувватлантирувчи томирларга нисбатан шоҳнинг ихлосини кескин ошириб, иштиёқ пайдо қилишга йўналтирилган руҳий муолажадир. "Хавос ул-ашё" рисоласи эндигина чоп этилган пайтларда бу томирнинг юрак қон томири тизими хасталиги ва хафақонликда қўллаш аке таъсир этишини билмай бу дорини ичиб изтироб чекиб юрган талай беморларни учратганман.

Тушликка қайтганимда кен-жато қизим гап бошлади:
— Дада, сизга таклифнома ташлаб кетишди, ўқувчингиз экан, бормасангиз хафа бўлармиш.

Очиғи бироз одамовилигим бор, сокинликни ёқтираман, тўй-ҳашамларнинг бўлгани яхшию, аммо... Таклифномани олиб, кўз югуртираман — бахт тўйи, қишлоқда тўйлар мавсуми бошланган, висол оқшомлари эса вақт танламайди.

Мана, кўнглимга яқин кишиларга қўшилиб ўтирибман. Куёв оқ қўйлак, қора костюм-шимда, келин оппоқ либосда даврани безашган. Даврабоши иззатини жойига қўйиб, меҳмонларга табрик сўзи берипти, ширин тилаклар билан қуй-қўшиқ туташиб кетади. Дастлаб бахт тўйи ўтаётган ёшларнинг дўстлари, дугоналари майингина оҳангга уялибгина рақс тушишди. Май дарёси оқавергани сайин қуй-қўшиқдан маза, даврандан файз кўтарила бошлади.

Қўшиқчи йигит қаердандир гаплашиб келган зўраки “раққоса” (уч-тўрт пиёла отиб олган шекилли) беўхшов қилиқлар кўрсатиб, эркини шаробга олдириган йигитларни жунбушга келтирди. Бир зумда чиройлигина давранинг тўс-тўпалони чиқди. Энди ким қандай рақс тушяпти англаш мушкул. Кўкка ўралаган тўзон орасида оғизларга қистирилган сигареталар чўғи липиллаб, рақсдан кўра телба-тескари ҳаракатлар кучайиб жингга тега бошла-

БЕХАЁЛИК МАНЗАРАСИ

ди
Тўйхонани аста тарк этай десанг, кимдир кўриб қолиши мумкин, қолаверса яхши ният билан берилдиган фотиҳага қўл очишинг керак. Тишимни-тишимга босиб ўтиравердим.

— Жонгинам, бир бўса бер.
— Шугина пулингизгами?
Аёл ва эркак орасидаги бу мулоқотни эшитиб, овоз чиққан томонга ўтирилдим. “Жинлар базми”дан фойдаланган “раққоса” бурчак-бурчаклардан пул теришга тушган, 35-40 ёшлардаги, таниш, бола-чақали киши унга пул узатар, қўл чўзганида олиб қочар, ўйинчининг ёқасидан чиққудек лорсиллаган кўкракларини унинг юзига, бошига тегиб кетар, бир тўда ёш-яланг болалар эса гарб фильмларига менгзаган бу беҳаё

Кузғуқани ўзимиз

манзарани кузатишарди. Ахийри “раққоса” “мухлис”нинг талабини бажариб, пулга эга бўлди. Чидаб туролмадим, савоб учун берилдиган фотиҳани ҳам унутиб, тўйхонани тарк этдим.

Ажаб, биз нега бунчалик тубанлашяпмиз, ҳаммаси ароқнинг ишими? Ўша киши сархушлик (сархушмиди?) ўз қилмишини ақл тарозусидан (бор эдими?) ўтказиб изтироб чекармикин? Бўлар-бўлмаста ер тепаётган ёшларчи? Билмадим, билмадим, фақат уят, ҳаё аталмиш инсоний фазилатлар ҳақида ўй суриб қайтдим. Тўғри, уят қонунини йўқ, аммо яқин-яқинларга бизда шароб таъсиридан даврага чиқиб, ўйинга қўл кўтарган одамнинг анчагача биров айтса-айтмаса юзи қизариб юрарди. Пул сочишларни эса якка-ярим “семизликни кўтара олмаган”лар касб этишганди. Ҳозир эса...

Уят, орият, диёнат. Инсон номини беэағувчи учта устувор тўйғу. Улар борки инсон маънавий дунёси, қалби фусункор. Биз кишиларга баҳо берганда кўпроқ шу фазилатларни назарда тутамиз, маънан пок инсонлар дилимизга яқинроқ. Улар ҳақида жамики эзгу сўзларни айтаемиз. Шундайлар бор бўлсин, кўп бўлсин, деймиз...

Абдунаби АБДИЕВ,
Қашқадарё вилояти,
Баҳористон тумани

ҚОЗОҚЧА “ҚУДАЛИК”

Қозоқларда тўй ўзига хос, антиқа тарзда ўтади. Қариндошлар ўзаро суриштириб, йигитга муносиб қиз топади. Сўнг ёшлар учрашади. Бордию йигитга қиз маъқул келса, йигит уни олиб қочади. Шундан сўнг қизнинг уйига бўлғуси келиннинг розилик хатини олиб йигитнинг элчилари келади. Уларни келин томонидан ёлланган бир неча аёл ва эркак — қувғинчилар куёвниқига қувиб боришади. Аёллар дастлаб қизни ўзбошимчалиги учун уришишади, унинг йигитга кўнгли борлигини билгандан сўнг мезбон томон ёзган дастурхонга ўтиришади.

Бироз вақт ўтгач, қизнинг уйига йигитнинг ота-онаси қуда тутинишга боради. Ёшларнинг тўйга розилиги билдирилгач, тўй куни белгиланади. Бу кун қозоқларда “қудалик” деб аталади. Янги оила ризқ-насибали бўлсин, деган ниятда куёв ерга ёғ томизади. Сўнг орага нифоқ тушмасин деб қудалар бўйнига арқон ташланади. Куёв қизнинг уйи менга бегона эмас, деган маънода келиннинг ота-онасига катта миқдорда пул беради.

Ёр-ёрлар садоси остида келинни ўзга уйга кузатишларидан олдин у ўз қариндошлари билан хайрлашади. Куёв берган қалин пулига келин томон турли сарпо-сурўғ, кийим-кечак олади. Илгари қозоқлар куёвга кундуз ёқали тўн ва кумуш камар тортиқ этишарди. Ҳозир куёвга пальто, костюм-шим кийдирилади.

Қозоқларнинг тўйи турли шовқин-суронли мусиқаси, ортиқча ҳашам-дабдабаси билан эмас, кўпроқ миллий ўйинлари билан чиройлидир. Қиз ва йигитлар айтишув айтишади. “Қиз қувув”, “Танга илиш”, “Ағдаришмоқ” ўйинлари авжига чиқади. Шунингдек кўпқари, от пойғаси ўтказилади. Ҳеч бир тўй полвонларнинг курашисиз ўтмайди. Куй чалиш бўйича мусобақалар ўтказилади.

Қозоқлар тўй пайтида турли ирим-сиримларга катта аҳамият беришади. Қиз ўз уйидан чиқиб кетаётганида ортига қараш мумкин эмас. Йигит қайнотасининг уйига борганида тўрга чиқиши мумкин эмас. Бу уларга нисбатан ҳурматсизлик саналади. Келин эса қайнотасининг хонадонига юрганида одам бор-йўқлигидан қатъий назар, уларнинг уйига салом бериб кириши шарт.

НОЗИМА тайёрлади

Бир амаллаб поездга жойлашиб олдим. Ҳамроҳимнинг олифтанамо кўринганлигидан аввалига озроқ оғриндим. Индамай ўтиравердим. Аммо у мен уйлаганча эмас, аксинча, бегубор экан. Хуллас, суҳбатимиз қизиқ, дил қулфларига калит солинди.

Қаршимда фаришта мисоли ўтирган аёлнинг қисмати менда ҳам нафрат, ҳам ачиниш уйғотди. Унинг нечун нотаниш қизга дардини тўкиб-солгани ҳали-ҳануз ўйлантиради. Балки журналистликка ўқишимни билиб, аламларини айтишга жазм этгандир?..

— Мен ҳам сиздай шу поездга чиқиб Тошкентга ўқишга кетардим, — дея ҳикоя қилди у. — Ота-онамнинг меҳр тўла кўзларини унутолмасам-да, у ёқда энг асосийси суюкли кишим кутиб тургани юрагимга қувонч бахш этарди. Талабалик давримда бир йигит ортимдан юрариб, охири кўнглимни забт этди. Тошкентнинг энг гўзал жойлари биз севишганларнинг азиз масканига айланиб қолганди. Хуллас, ихтиёримни бутунлай унга

ЕНТИЛТАКЛИК ҚУРБОНИ

топшириб қўйгандим... Кўзларим кўр эканини афсус, кеч англадим. Ҳомилдор эканимни айтганимда у мендан юз ўтирди. Биринчи бор ўша йигитга бўлган муҳаббатим дарз кетди. Ётоқхонадан кетиб, ижарада у билан бирга турганимни кимга ва қайси юз билан айтай. Ўз жонимга қасд қилишга аҳд қилдим. Лекин икки дунёнинг куйиб кетишини истамадим. Яшамокчи эдим. Лекин қандай? Ҳаётнинг илк зарбасига учраб турганимда, менга бир киши мададкор бўлди. У мени ҳаётга қайтарди. Бу инсон сеvimли устозим эди. Бир йил ўқишдан қолиб уларнинг уйларида яшадим. Бу орада никоҳсиз фарзандим дунёга келди. Йиғладим. Қон ютдим, не

қилай, осмон узок, ер қаттиқ. Болани ўзга остонага қўйиб кетганимда, юрагимнинг бир парчаси узилди. Умидларим, орзуларим ерга кўмилганди. Лекин тақдирга тан бердим. Докторга бориб, ниқобга ўралдим. Қишлоғимга қайтиб тўйим бўлганида, куёвнинг хурсандлигидан виждоним қийналди. Начора, менга ҳаёт, оила керак. Афсус, турмуш курганимизга бир неча йил бўлибди-ю, фарзандсизман!

Ҳўжайинимга омад кулиб боқди шекилли, Тошкентга ишга келди. Ҳозир ўғлимнинг ўзга қўлларда экани мени азоблайди. Ёнига бораман-да, бегонадай термулиб, ортга қайтаман. Агар турмуш ўртоғимдан фарзандим бўлганида кўниқиб кетарми-

дим?... Аммо тақдирнинг яна бир ўйини мени азобламакда. Ёшликда билмай босилган қадам тинч қўймапти. Бутун муҳаббатимни, қолаверса, ўзимни оёқ ости қилган инсонни учратиб қолдим.

У “боломни топиб берасан”, деб ортимдан қолмаяпти. Ниҳа қилай? Унга боланинг қаердалигини айтиб, ўғлимни, ўзимни яна бахтсиз қилайми? Ахир ўғлимнинг ўз онаси, отаси борку! Орзуимни топганча ўша кимса ниятига етиш учун иккинчи мартаба бахтимга чанг солмоқда. Агар боланинг қаердалигини айтмасам, бирга тушган суратларимизни турмуш ўртоғимга кўрсатмоқчи. Яна боши берк кўчага кириб қолдим. Аввал бу йўлдан осонроқ чиққандим. Энди-чи? Бу азоблар ўлимдан ҳам оғир эмасми?

Ҳамроҳим тонг отгунча дардларини тўкиб солди. Менинг эса дилим ҳам, тилим ҳам лол эди...

Шоира ТЎХТАБОЕВА,
ТошДУ талабаси

(Давоми. Аввали 3-бетда)

А. Унинг оёғига бир тепиб, ҳамманинг кўз ўнгига дугонами сочидан тортиб, итариб ташлайман.

Б. Бошқа бирорта кўзга кўринган меҳмоннинг ёнига бориб, менга хоинлик қилган йигитнинг кўз олдида у билан рақсга тушаман.

В. Уларнинг ёнига бориб, суҳбатига қўшиламан.

3. Сенга яхшилик тилловчилар уни қандайдир бошқа аёл билан тез-тез бирга кўраётганлигини айтди. Шунда сен...

А. Уни кузатишни бошлайман, улар бир-бирларига ёзган хатларни топиб олиб ўқийман, кийимларини текшира бошлайман, ишқилиб хиёнатни исботлашга ҳаракат қиламан.

Б. У нега кейинги пайтда ўзининг ташқи қиёфасига алоҳида эътибор бераётганининг сабабини қидираман.

В. Нотаниш қиз қариндошлардан ёки бирга ишлайдиган аёллардан бири бўлса керак, деб ўйлайман.

4. У онаси жуда ҳам пазанда эканлигини маътайди. Шунда сен...

А. “Ақлдан ҳам пазандалик қобилияти устун эканда”, дейман.

Б. “Мен пишираётган таомлар ёқмаса, ёқадиغان қилиб

СЕВИШГАНЛАРНИ АРДОҚЛАЙДИГАН ҲАМ, ХОР ҚИЛАДИГАН ҲАМ

ўзинг тайёрлай қол”, деб айтаман.
В. Бу гапларни хотиржам тинглаб, унинг онасидан таом тайёрлаш бўйича маслаҳат сўраб, бир нечта тавсияларни ёзиб оламан.
ҚУЙИДАГИ САВОЛЛАРГА “ҲА” ЁКИ “ЙЎҚ” ДЕБ ЖАВОБ БЕРИШ КЕРАК
— Унинг молиявий ишларини кузатиб борасанми?
— Унинг ён дафтарчасини титкилаб, маъшуқасининг телефон рақамини қидирасанми?
— Унинг ён дафтарчасидан ёки чўнтагидан бир парча қоғозга ёзилган телефон рақами чиқса шу рақам бўйича кўнгиноқ қиласанми?
— Ишхонасига кўнгиноқ қилиб, маъшуқасиникига кетган ёки кетмаганлигини билишга ҳаракат қиласанми?
— Жуфт телефондан унинг гапларини тинглайсанми?
— Эски қоғозларни титкилаб бир замонлардаги танишлари ёки ишқий саргузаштларини билишга ҳаракат қиласанми?
— Қоғоз ташланадиган кутини титкилаб, уни фотиҳа этишга оид хужжатларни қидирасанми?
— Автомашинасидаги ҳисоблагични текшириб, у бўш вақтини қаерда ва қандай ўтказгани ҳақида

маълумот излайсанми?

— Унинг ишдан кейинги соувқонлиги, сержаҳилигини бирорта жазмани билан юриб келгани сабабли деб ҳисоблайсанми?

— Унинг ички ва ташқи кийимларидан сенга қилган хиёнатини исботловчи далиллар қидирасанми?

— Муносабатингларни илоҳий, мутлақ севги деб баҳолай оласанларми?

— Ўзингни ташлаб кетилган, севгиси таҳқир қилинган деб ҳис этасанми?

— Бахтинг учун курашда ҳар хил фолбинлару, дуохонларга мурожаат этасанми?

— Унинг кийимларидан бошқа аёл атрининг хидини қидирасанми?

— Уйингга қайтгач, сен йўқ пайтингда хонага бошқа аёл олиб келганлигини билишга ҳаракат қиласанми?

— Ҳаётингдаги барча муаммоларга севгилингни айбдор деб биласанми?

— Унинг аввал кимлар билан юрганлигини билиш учун таниш-билишлардан сўраб-суриштирасанми?

— Унинг садоқатини билиш

учун текшириб турасанми?

Сўровноманинг биринчи қисмидаги “А” саволларига берган жавобинг учун 3 очко, “Б” ва “В” учун 1 та очко ҳисобланади.

Иккинчи қисмидаги ҳар бир саволга “ҲА” деб берилган жавоб учун биттадан очко берилади. “Йўқ” деган жавобга очко ҳисобланмайди.

Агарда сен жами 10 очко тўплаган бўлсанг; барча аёллар қатори сен ҳам турмуш ўртоғининг аввалги ҳаётига, унинг сирларига қизиқасан. Лекин бу бирор хасталик белгиси эмас, шунчаки сендаги қизиқувчанлик аломати, холос. Сизларнинг ҳаётингизга ҳеч нарса соя солмайди, ҳар қандай муаммоларни бошқаларни аралаштирмай, ўзингиз ҳал эта оласиз. Аммо ҳарқалай ҳатти-ҳаракатингни назорат қилиб юр.

10-20 очко тўплаган бўлсанг; эҳтиёт бўл! Сен хаёфли ҳаракат

қиласан. Ўз ҳатти-ҳаракатинг ва муносабатингни таҳлил қил. Ҳозир аҳволинг оғир, кейинроқ янада ёмонлашиши мумкин. Рашиқини яширишга беҳуда уринясан. Сен ўз бахтсизлигингни ўзинг яратяпсан. Ўзингни ҳам, уни ҳам қийнаб юрмай, хотиржам ўтириб, очикчасига гаплаш.

20-30 очко тўплаган бўлсанг; рашиқинг газак олиб, хасталикка айланган. Аммо тузатса бўлади. Бошқаларнинг маслаҳатига қўлоқ солма. Севгилингни хиёнатини сезганинг билан барибир муаммо қолаверади. Аста-секин у сенинг йуригинга юради. Сабртоқат билан биргаликда, муаммоларни ҳал этинглар.

30 тадан кўп очко тўплаган бўлсанг; сен сузаётган “қайиқ” тешилибди. Тинчлан, кучингни жамла, ҳақиқатга тик қара. Ўзингни алдайверма. Рўхшунос ёки психиатрга мурожаат этишинг керак.

“ЧИМИЛДИК”

“ТУРКИСТОН”

ГАЗЕТАСИНING

ИЛОВАСИ

ИЛОВА ИЖОДКОРЛАРИ:

ЛАЙЛО, НАЗОКАТ

ШАҲНОЗА

САҲИФАЛОВЧИ: БАХТИЁР

Туркистон-пресс

БИЛЛ КЛИНТОННИНГ ВАЪДАСИ

АҚШ Президенти Билл Клинтон Сурия раҳбари Хафиз Асад билан телефон орқали мулоқоти чоғида Исроилда янги ҳукумат тузиб бўлингач, Сурия-Исроил тинчлик музокараларини қайтадан йўлга қўйиш борасида шахсан кўмаклашишга ваъда қилди.

Ана шу ҳақда баёнот берган Сурия Президенти матбуот котиби Жуброн Қурийнинг таъкидлашича, телефон орқали суҳбат пайтида Асад Дамаскда Яқин Шарқлик жараёнлари тарafdори эканлигини тасдиқлаш баробарида, Тель-Авив билан уч йил илгари тўхтатиб қўйилган музокараларни ўша нуқтасидан давом эттиришга шайлигини ҳам таъкидлаган.

ЁЗ АРАФАСИДА
КЕРОСИН ЁМҒИРИ

Жаҳон матбуоти хабарларига қараганда, Американинг КС-135 русумли ёнилғи қуювчи самолёти техник носозлик оқибатида ўз идишларидаги 48 тонна керосинни Венгрия осмонига ҳавога сочиб юборишга мажбур бўлган.

Ҳозирги пайтда керосин тўкилганлиги тахмин қилинаётган ҳудудлар, хусусан, Хайдусабосло шаҳарчаси атрофидаги заҳарланиш эҳтимоли мавжуд тупроқ юзаси текширувдан ўтказилмоқда. Мутахассисларнинг фикрича, ёнилғининг заҳарли қолдиқлари Руминия ҳудудидаги ерларга ҳам ёрилган бўлиши мумкин.

ҲУДУДИЙ БАҲС БЎЙИЧА
МУЗОКАРАЛАРДАН СЎНГ...

Украина билан Руминия ўртасида ҳудудий баҳсларни ҳал этиш юзасидан ўтказилган музокараларда аниқ бир ютуқлар қўлга киритилмади. Украина Президенти Леонид Кучма Руминия Президенти Эмиль КонстантINESКУ билан Киевда бўлиб ўтган учрашуви якунида ана шундай баёнот берди.

Руминия Президенти эса, аксинча, чегараларни демаркация қилиш масаласида муайян даражада олға силжишга эришилди, деб ҳисоблайди. Гап шундаки, Украина билан Руминия ҳозиргача Қораленгиз яқинидаги нефть ва газга бой саналётган “Змеиний” ороли ҳудудидаги чегарани демаркация қилиш борасида ўзаро келиша олмаптилар.

ЯПОНЛАРГА ҲАМ
ХОРИЖИЙ САРМОЯ КЕРАК

Ўтган молиявий йилда Япония иқтисодиётига жалб этилган хорижий сармояларнинг ҳажми 1997 йилдаги даражасидан икки маротаба ортган ва қарийб 11 миллиард долларни ташкил этган. Япония молия вазирлиги ана шундай маълумот тарқатди.

Хусусан, Америка компанияларига тааллуқли

инвестиция ҳажми 5 маротаба кўпайиб, 6,5 миллиард доллардан зиёдроқ миқдорга етган. Вазирлик мутахассисларининг фикрича, бу ҳол Японияда иқтисодиётнинг оқилона ислоҳ этилиши натижасида хорижий сармоялар киритиш учун қўлай имкониятлар юзага келатганидан дарак беради.

МАҚСАД – НАТОГА АЪЗО БЎЛИШ

Озарбайжон НАТОни “тараққийпарвар ташкилот”, деб ҳисоблайди ҳамда мазкур ташкилотнинг Югославиядаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди. Президент Хайдар Алиевнинг ташқи сиёсат масалалари бўйича маслаҳатчиси Вафо Гулузода Бокуда, НАТОнинг Евроатлантикавий ҳамкорлик бўйича маслаҳатлашув гуруҳи Кенгаши йиғилишини очар экан, ана шундай баёнот берди. В. Гулузоданинг таъкидлашича, Озарбайжон НАТОга ҳақиқий аъзо бўлиб киришни ўз олдига мақсад қилиб қўймоқда.

ПАРЛАМЕНТЛАРАРО
ҲАМКОРЛИКДА ҲАМ ГАП КЎП

Грузиянинг НАТОдаги вакили Зураб Абашидзе ўз мамлакатини Шимолий Атлантика иттифоқи билан парламентлараро ҳамкорлик соҳасида ўзаро муносабатларни чуқурлаштиришни мўлжаллаётганлигини маълум қилди.

З. Абашидзенинг айтишича, Грузия бугунги кунда НАТО билан муносабатлар ва ташқи сиёсат жабҳасида фаол ҳамкорлик қилаётган ҳолда, ушбу ташкилот билан парламентлараро муносабатлар масаласи ҳозиргача мамлакат учун мутлақо янги йўналишдир.

ГИЛАМЛАР УЧУН КИТОБ

Ашгабадда туркман гиламларининг энг қадимийларидан тортиб, ҳозирги намуналаригача таснифланган дастлабки махсус каталогни нашр этишга қарор қилинди.

Ушбу китобнинг тақдимот маросимини декабрь ойида, мамлакатнинг мустақиллик кунига ўтказиш белгиланди. Айтиш керакки, ҳозирги кунда туркман гиламлари бир қанча мамлакатларда ҳукумат саройлари ва турли музейларни безатиб турибди.

ТОШҚИНЛАР МАВСУМИ

Тожикистонда ёзги тошқинлар мавсуми бошланди. Одатда, ҳар йили ҳавонинг тобора исиб бориши туфайли тоғларда қор ва музликлар мунтазам равишда эриб, дарёлардаги сув сатҳининг кескин кўтарилиб кетишига сабаб бўлади.

Аҳоли, аниққас, тоғ ёнбағрларидаги қишлоқларда истиқомат қилувчи кишилар учун бебош тошқинлар кўприк ва йўللари ювиб, экинзорларни шип-шийдам қилиб кетадиган бу серкулфат мавсумнинг турган-битгани ташвиш ва хатардир.

Туркистон-пресс

Х Х Х
БОГОТА. Анд мамлакатларининг интеграциялашувидан қўзланган асосий мақсад сиёсий, иқтисодий, илмий ва маданий марказни яратиш ҳамда ижтимоий муаммоларни биргаликда ҳал қилишдан иборат. Анд ҳам-жамиятига кирувчи Боливия, Венесуэла, Колумбия, Перу ва Эквадор раҳбарларининг ўн биринчи учрашувида нутқ сўзлаган Колумбия президенти Андрес Пастрана шундай деди.

Унинг сўзларига қараганда, мазкур ташкилотнинг биринчи даражали вазифаси 2005 йилга бориб Анд давлатларининг ягона бозорини яратишдир.

Х Х Х
ПРАГА. Чехия ҳукумати республикада 750 нафар косо-волик қочқинга вақтинчалик бошлана бериш учун 60 миллион крон /тахминан 1,8 миллион АҚШ доллари/ ажратди. Чехия вазирлар маҳкамаси матбуот котиби Либор Роучекнинг айтишича, бу маблағ қочқинларни жойлаштириш ва озиқ-овқат билан таъминлашга сарфланади. Косо-волик қочқинлар Чехияга Албания ва Македониядан келтирилади.

Х Х Х
ТОКИО. “Катта саккизлик” мамлакатларининг 2000 йилдаги саммити Японияда ўтказилди. Бу ҳақда Япония вазирлар маҳкамаси Бош котиби Хироми Нонака расман маълум қилди.

Ушбу тадбирда иштирок этиш учун тақлифномалар АҚШ, Буюк Британия, Германия, Италия, Канада ва Россия раҳбарларига “катта саккизлик”нинг шу йил июнь ойида Кёли шаҳрида ўтадиган навбатдаги саммити вақтида топширилади.

“Катта этилик” йиғинлари Японияда уч марта - 1979, 1986 ва 1993 йилларда ўтказилган. Россия бундай саммитларда 1996 йилдан буён саккизинчи иштирокчи сифатида қатнашмоқда.

Х Х Х
БРАЗИЛИЯ. Бразилия Меҳнаткашлар партиясининг мамлакат парламентидаги фрак-

цияси раҳбари Жозе Женоину депутатлар палатаси раиси Мишел Темерга муҳолиф партиялар номидан президент Фернанд Энрике Кардозуга нисбатан импичмент жараёнини бошлаш тўғрисидаги талабномани топширди. Муҳолифатнинг фикрича, президент ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, давлатга қарашли “Телебраз” телефон компаниясини хусусий ишбилармонларга сотиш бўйича ўтказилган савдо натижаларига таъсир кўрсатган.

Президентнинг ташаббуси билан “Опортуни” банки бошчилигида ташкил этилган консорциум мазкур компания қимматбаҳо қоғозларининг катта қисmini арзонгаровга қўлга киритишга муваффақ бўлган, деб ҳисобламоқда муҳолифат вакиллари.

Х Х Х
ҚОҲИРА. Иордания ҳукумати ва Фаластин миллий маъмурияти Исроилни можароли ҳудудларда яҳудийлар учун ўй-жой қуришни тўхтатиш ва фаластинликлар билан тинчлик музокараларини бошлашга қарарлади. Иордания подшоҳи Абдулла ва Фаластин мухторияти раҳбари Ёсир Арафот Газода ўтказилган матбуот анжуманида Исроилнинг янги ҳукумати шундай мурожаат қилди.

Иордания ташқи ишлар вазири Абдул ал-Хатибнинг сўзларига қараганда, учрашув чоғида Ёсир Арафот ва Абдулла минтақадаги сиёсий вазиятни муҳокама қилган ва тинчлик жараёнини давом эттириш учун араб мамлакатларининг сўй-ҳаракатларини мувофиқлаштириш зарурлигини таъкидлаган.

Х Х Х
ВАРШАВА. Польша деҳқонлари касаба уюшмаси ва ҳукумат ўртасидаги музокаралар бесамар яқунланди. Томонлар қишлоқ ҳўжалигида ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асосий муаммоларини ечиш йўллари борасида ягона тўхтамга кела олмади.

Польша деҳқонлари ташкилоти етакчиси Анжей Леппер ҳукуматни деҳқонларнинг талабларини бажаришни хоҳламаётганликда айблаб, ўз тарафдорларини автомобиль йўллари тўсишга даъват қилди. Аввалги норозилик чиқишларида ҳам деҳқонлар шундай йўл тутган эди.

ЎЗА

Ташқи ишлар вазирлигида “Интернет” тармоғи орқали уюштирилган ажойиб учрашув бўлиб ўтди. Республика Ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ва молия вазири, Республика Президентининг иқтидорли ёшларининг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватлаш “Умид” жамғармаси бошқаруви раиси Рустам Азимов — бир томондан ва бошқа томондан Буюк Британия, Германия, Америка Қўшма Штатлари ва Япония олий таълим муассасаларида тахсил олаётган мазкур жамғарма стипендиатлари унинг иштирокчилари бўдилар.

“Интернет” тармоғи имкониятлари туфайли айни вақтда ўзларининг компьютер мониторлари олдида бўлган дунёнинг барча бурчакларидаги фойдаланувчилар учрашув жараёнини кузатиб, унда бевосита иштирок эта олдилар. “Интернет — кўприги” давомида мамлакат ёшлари ҳаёти, кадрларни тайёрлаш, таълим тизимини ривожлантириш ва битирувчиларни ишга жойлаштириш масалалари тўғрисида тўхтаб ўтилди.

Мамлакатимиз раҳбариятининг ўзбек талабалари олган билимлари, уларнинг демократик жамият ва ижтимоий йўналтирилган, очик бозор иқтисоди давлатини қуришда фаол кўмак беришлари катта умид боғлаётгани таъкидланди.

— Биз силарни сабрсизлик билан кутмоқдамиз, — деди ёш ватандошларимизга мурожаат этиб ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов. — Ишончимиз комилки, мустақкам таълим олиб, Ватанга қайтганингиздан

сўнг бугун Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг кўламли тар-

ВАТАН БИЛАН “ИНТЕРНЕТ —
КЎПРИГИ” ОРҚАЛИ АЛОҚА

хий ўзгаришларга ўз ҳиссангизни қўшасизлар.

“Умид” жамғармаси бошқаруви раиси Рустам Азимов Ўзбекистон Президенти Исроил Каримовнинг ушбу ташкилот стипендиатлари билан Вашингтондаги апрель учрашуви мамлакатимиз раҳбари томонидан жаҳоннинг энг яхши таълим муассасаларида тахсил олиш учун юборилган иқтидорли ёшларга тарихий умид ва ишонч воқеаси бўлиб қолганини таъкидлади.

Суҳбат ёшларимизнинг ғайрат-шижоат ва бардам кайфият энергияси билан йўғрилган илиқ ва дўстона вазиятда ўтди. Давла-

тимиз раҳбарининг ёш авлодга қарата айтган фикр ва тилаклари уларнинг ҳаммаларини қай даражада чуқур тўқинлантириб юборгани сезилиб турди. Улар Президентнинг Олий Мажлис XIV сессиясидаги дастуриламал нутқида баён этилган XXI асрда мамлакат ривожининг асосий устуворликларига муттасил равишда риоя этиш ниятларини яна бир қарра

таъкидладилар. “Умид”ликларнинг компьютер монитори экранига эътиборни ўзига жалб этган Америкадан йўлланган мактуби бунинг ҳаяжонли далили бўлди: — Давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон ёшларига йўллаган чақирғи ва яхши тилаклари ҳаммамизда катта қизиқиш уйғотди. Ўқиб-ниҳонсига етгандан сўнг Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши учун баҳоли қудрат ўз ҳиссамизни қўшамиз, деган ниятдамиз.

“Умид” жамғармаси ҳаёти ва фаолияти мавзусидаги суҳбатдан ташқари сиёсий ва иқтисодий ислохотлар жараёни, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётни эркинлашти-

риш, ноҳукумат ва нотижорат ташкилотларининг ундаги ролини ошириш масалалари муҳокама этилди.

Суҳбат иштирокчиларининг айтишларича, воқеликнинг умумий кайфияти, келгуси ютуқларга даҳлдорлик ҳисси мамлакатимиз раҳбариятининг юқори малакали кадрларни тайёрлаш масаласига, ҳар бир стипендиат ва битирувчининг тақдирида инсоний иштирок этишга бўлган диққат-эътибор, ишончига асосланиб, жамиятимиз тараққиёти, уни босқичма-босқич ислоҳ қилиш ва келажаги буюк Ўзбекистон давлатини қуриш йўлида яна бир қафолат бўлиб хизмат этади.

Диққатга сазовор томони шундаки, ушбу “Интернет” тармоғи орқали уюштирилган қитъалараро учрашув мамлакатимизда илк бор ўтказилди. У сайёрамизнинг турли бурчакларида мавжуд бўлган юртдошларимизни Ватан билан боғлаб, уларга унинг ҳароратини ва кўмагини ҳис этишга ёрдам берди. “Интернет-кўприги” иштирокчилари бундай учрашувларни мунтазам равишда ўтказилишини яқдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

Сергей КУРБОНОВ,
“Жаҳон” АА махсус мухбири

ЖУМБОҚНИ ТОПА
ОЛДИНГИЗМИ?

Газетанинг 22 май сонига эълон қилинган бошқотирма жавоблари:

БҲЙИГА:

1. Ромитон. 2. Банд. 3. Никоҳ. 4. Пахта. 5. Миср. 6. Ватикан. 9. Боғдод. 14. Спирит. 15. Паркана. 16. Табарий. 18. Антанта. 22. Орипов. 23. Саратон. 25. Пифагор. 28. Ҳадис. 29. Ишонч. 31. Лион. 33. Умид.

ЭНИГА:

7. Дотация. 8. Капитал. 10. Ҳинд. 11. Оқмачит. 12. Раис. 13. Хонсю. 17. Ватан. 19. Фалокат. 20. ЮНЕСКО. 21. Давлат. 24. Анархия. 26. Таҳан. 27. Тарих. 30. Карл. 32. “Ал-помиш”. 33. Уран. 34. Фаробий. 35. Андижон.

УНИВЕРСИАДАДА УЧРАШГУНЧА!

Куни кеча Тошкентда республика университетлари талабаларининг биринчи Универсиадаси тантанали равишда ёпилди. Айтиш мумкинки, уч кун давом этган мазкур спорт мусобақалари юртимиз ёшлари учун чинакам спорт байрамига айланиб кетди. Спортнинг энг оммавий бешта тури бўйича ўтказилган ушбу анжуман қизиқарли беллашувлар, учрашувларга жуда бой бўлди.

Кичикфутбол бўйича бўлиб ўтган якуний ўйинда Тошкент Давлат Техника университети жамоаси Тошкент Давлат Педагогика университети жамоаси билан майдонга тушди. Ўйин 2:0 ҳисобда якунланди. Техника университети жамоаси биринчилиكنи қўлга киритди.

Шунингдек, шахмат ва аёллар

ўртасидаги баскетбол бўйича Самарқанд Давлат университети жамоалари, эркаклар ўртасидаги баскетбол бўйича Бухоро Давлат университети, эркаклар ва аёллар ўртасидаги гандбол ҳамда стол тенниси бўйича эса Тошкент Давлат университети жамоаси голиб деб топилди. Голиб жамоаларга республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси марказий қўмитасининг совғалари топширилди. Шу билан бирга Универсиадада фаол қатнашган кўпгина талабалар ҳам эсдалик совғалари, фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди. Универсиада иштирокчилари Ўзбекистон Республикаси Президентига мурожаатнома йўлладилар. Давлатимиз Мадҳияси янграгач, голиб жамо-

алар вакилларидан иборат гуруҳ Универсиада байроғини Наманган Давлат университетига топширишди.

Бундай мусобақаларнинг ёшлар орасида кўплаб ўтказилиши юртимизда спортнинг тобора оммавийлашиб бораётганидан, ёшлар саломатлиги ҳақида давлатимиз тинимсиз қайғураётганидан дарак беради.

Қолаверса, Республика Вазирлар Маҳкамасининг яқиндагина қабул қилган "Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори бунга яққол мисол бўла олади.

Назокат УСМОНОВА,
"Туркистон" мухбири

„Микаса“ Кубоги Тошкентга қолди

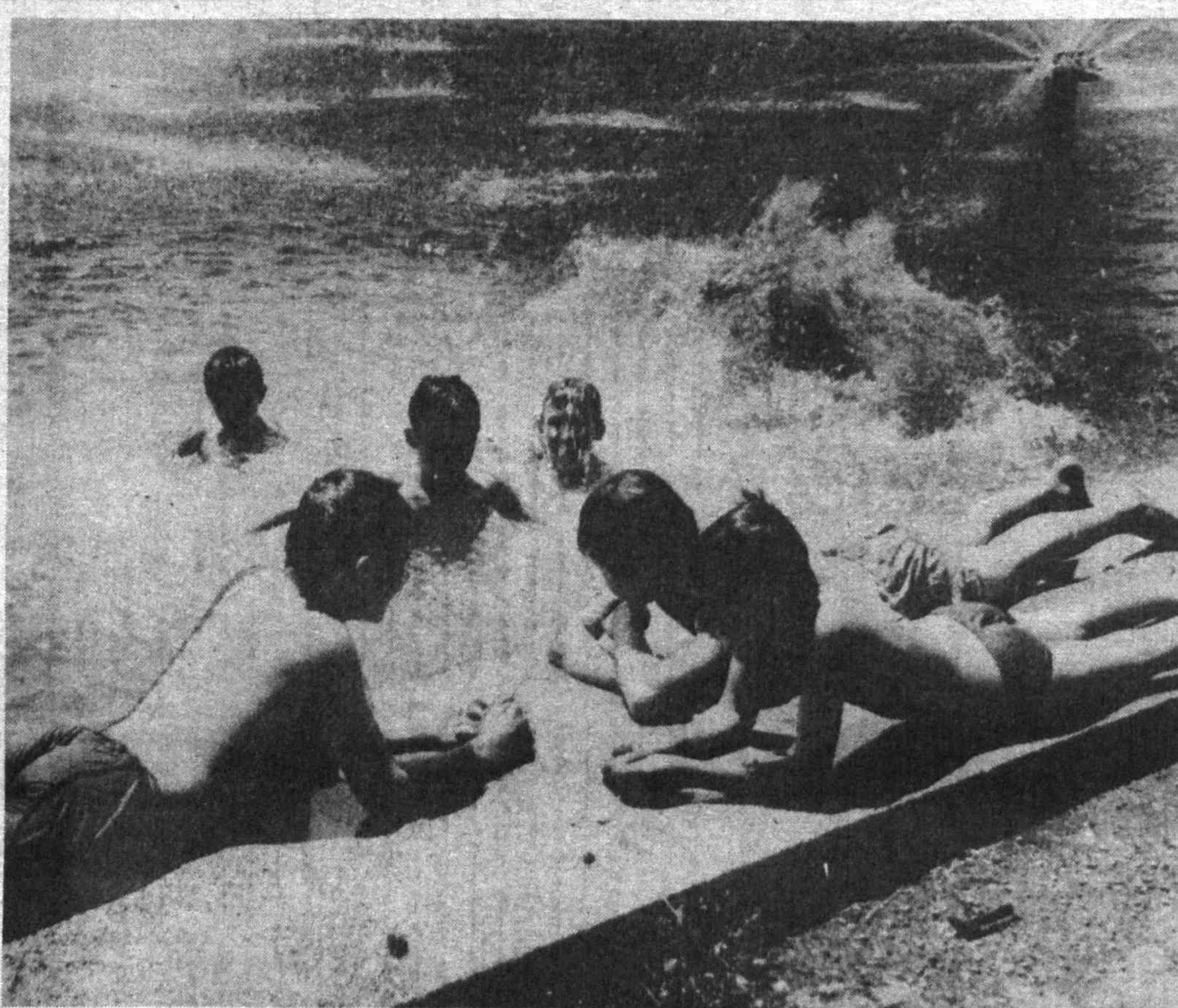
Тошкентда, Мудофаа вазирлигининг спорт мажмуида спорт маҳсулотли ишлаб чиқарадиган машҳур Япония фирмаси таъсис этган волейбол бўйича "Микаса" Кубоги учун ўтказилган халқаро мусобақа якунланди.

Фирма "Микаса" кубоги учун мусобақани биринчи марта хорижда ўтказиб, бунинг учун бизнинг мамлакатимизни танлади. Япония, Россия, Қирғизистон, Қозғистон ва Ўзбекистоннинг волейболчи қизлари бир ҳафта давомида бу нуфузли соврин учун кураш олиб борди.

Ўзбекистоннинг "СКИФ" командаси "Микаса" Кубоғини қўлга киритди. Россияликлар иккинчи, японияликлар учинчи ўринни эгаллади.

(ЎЗА)

Хароратини ёз шавқи

СИАМ ЭГИЗАКЛАРИ

Абигейл ва Бриттани Хэн-зел сиам эгизакларидан. Ҳозир улар саккиз ёшда. Бир гавдада уларнинг икки боши, иккита юраги, учта ўпка, иккита ошқозон ва бир жуфтдан қўл ва оёқлари бор.

Американинг оддий қишлоқларидан бирида яшовчи бу эгизаклар мактабга, лютеранлар черковига боришади. Уларга одамлар ўрганиб ҳам қолишган. Баян оп-сингиллар жанжаллашса, қичқириб, қўллари билан бир-бирларини уришади. Уларнинг характерлари ҳар хил: Бритти серҳаяжон, мусиқа ва расм чизишга иштиёқманд, Абби эса — тиниб-тинчимас.

КИМГА ҚАНДАЙ АЁЛ ЁҚАДИ

Олимларнинг кузатишларига кўра америкалик эркакларга мовий кўзли, қорамағиз юзли, хушбичим қоматли аёллар ёқаркан. Уларнинг фикрича аёллар эркаклардан ақлли эканлигини кўрсатмагани маъқул.

Инглиз аёллари атир-упа ва бошқа пардоз анжомларини жуда кўп ишлатсада, бу англиялик эркакларга кўпм таъсир этмайди. Чунки улар хонимлар кўзга кўп ташланмайдиган, одмироқ кийим-кишларини хоҳлар экан. Шу боис, инглиз эркаклари "ярақлаган" хонимлардан кўра, бир кружка пиво устида танишлари билан валақлаб ўтиришни афзал билади.

Французлар аёллардаги нафислик ва хушрўйликни устун кўради. Аёл кундузи беназир бека, тунда ажойиб маҳбуба, айниқса оёқчалари чиройли бўлишини ёқтиради.

Испаниялик эркакларга сочлари узун, бўлиқ гавдали хонимлар маъқул. Агарда кўзлари жозибали ва мафтункор бўлса янада офатикон кўринаркан.

Хориж матбуотидан

Юртимиз мусиқа масканларида давом этаётган Ўзбекистон ўрта махсус мусиқа ва санъат ўқув юрлари ижодкорларининг XV танловиди Республикаимиздаги юзлаб болалар мусиқа ва санъат мактаблари ҳамда махсус мусиқа билим юрларининг 250 дан зиёд ёш истеъдодли ижрочилари иштирок этмоқда.

Фортепиано, пуфлама, торли ва зарбли чолгулар, халқ чолғу асбоблари, вокал ижрочилиги бўйича танловнинг икки тури пойтахтимиздаги В. Успенский номидаги ўрта махсус мусиқа мактаби ва ижтимоий-тернатда бўлиб ўтаётди.

Бу мактаб-интернат яқинда Франция элчихонаси билан ҳамкорликда "Мусиқа ва кино" номи фестивал ўтказган эди. Шундан сўнг, Германиялик машҳур мусиқа ижрочиси Рамон Яффе мактабда меҳмон бўлиб, катта концерт дастурини намойиш этди. Шунингдек, Берлиннинг Карл Филипп Эмануэл Бах номидаги гимназияси ва Парижнинг Расин

номидаги лицейи ўқувчи ва ўқитувчиларининг мактабда ўтказган машғулоти ҳам ёш ўзбек ижрочиларида катта таассурот қолдирди. Анъана тусини олган яна бир тадбир — "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси билан ҳамкорликда

туртинчи бор ўтказган Республика ёш ижрочиларининг "Санъат гунчалари" танлов юртимиздаги кўплаб иқтидорларни кашф этди. Минглаб истеъдодларни тарбиялаган бу даргоҳнинг икки иқтидорли ўқувчиси Валентина Нинешева ва Ирина Гулзаровалар эса яқинда Лондоннинг ёш мусиқа ижрочилари мактабиди мумтоз ва замонавий, жумладан ўзбек композиторлари асарларининг бетақдор қирраларини намойиш этиб қайтишди.

Рисолат МАДИЕВА,
"Туркистон-пресс" мухбири

РАҚС ГУЛДАСТАСИ

Тошкентдаги "Лазги" ансамблининг иқтидорли раққосаси Наргиза Ҳожиқонова олий соврин — Мукаррама Турғунбоева сахналаштирган "Муножот" рақси тасвири туширилган раққоса ҳайкаласи Гран Прита муносиб топилди.

Ушбу мукофот раққосага пойтахтимиздаги Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрида ўтказилган миллий рақс ижрочилиги бўйича Мукаррама Турғунбоева номидаги Республика танловининг якунловчи босқичи низоида топширилди. Танловда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлардаги танловлар голиби бўлган 13 раққоса иштирок этди.

"Туркистон-пресс"

Миллионалар ўйини

Беллашувнинг иккинчи қисми ниҳоятда шиддатли кечди. Ташаббус инглизлар томонида бўлишига қарамасдан Оттмард Хитцфильдт шогирдлари ҳимояни бўшаширмади, ҳатто қарши ҳужумга ўтиб Шмайхел

қўриқлаётган дарвоза олдида бир неча марта хавфли вазият содир этишга муваффақ бўлишди. Лекин бу гал омад "Бовария"дан юз ўгирганди. Акс ҳолда доим беллашувнинг сўнгги дақиқаларида ҳақиқий мўъжиза кўрсатиб, голибликни қўлга киритадиган "немис машинаси"нинг ҳакам томонидан қўшиб берилган вақтда ўз дарвозасидан иккита тўп олиб чиқишга мажбур бўлганини қандай изоҳлаш мумкин.

Нима бўлганда ҳам ўйиннинг охирида майдонга тушган Тедди Шерингер ва Солскляер томонидан киритилган бу тўплар инглизларнинг Оливер Канни доғда қолдириб, чемпионлиكنи қўлга киритишларига сабаб бўлди.

Ниҳоят Европа клублари ўртасидаги мусобақалар ниҳоясига етди. Энди навбат терма жамоаларга. Бу беллашувлар 5 июнда башланади.

Шухрат ТОЖИЕВ,
талаба

ДИҚҚАТ! АЗИЗ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР!

Ўйлов Охунбобоев
номидаги Тошкент
мўқимачилиқ ва енгил
саноат институтини
1999 йил 5 июнь соат
10.00 да "Очиқ эшиклар
кўни" анъанавий
тадбирини ўтказмоқда.

Пахта, мўқимачилиқ ва
енгил саноатлари, матбаа
ва кўме корхоналарига
малакали мўтахассис
бўламан деган барча
республикаимиз ёшларини
ушбу учрашувга тақдир
этамиз!

Институт раҳбарияти

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ
«КАМОПОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ

Навбатчи муҳаррир
Гулнора ХОЛБЕКОВА

Таҳририят:

Бош муҳаррир — 133-89-61
Қабулхона — 136-56-58
Хатлар бўлими — 133-79-69

Манзилимиз:

700083, Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.
Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан
фарқлангани мумкин.